

ΕΚΘΕΜΑΤΟΣ ΑΠΟΥΣΙΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΝΑΛΙΕΣ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗ ΣΤΕΝΗ ΒΑΛΑ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ

Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
Τομέας III Αρχιτεκτονικού Χώρου και Επικοινωνίας

Διπλωματική Εργασία
Ιούλιος 2017

Σπουδάστριες

Μαλακόζη Παρασκευή
Στεργίου Στυλιανή

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια

Βοζάνη Αριάδνη

Επιστημονικοί Σύμβουλοι

Βασιλάτος Παναγιώτης
Κούρκουλος Ανδρέας
Μωρέττη Μαρίνα

Ευχαριστούμε

την κ.Αθανασίου Ν., πολιτικό μηχανικό, για την παραχή πληροφοριών και ηλεκτρονικών σχεδίων της περιοχής, την κ.Αναγνώστου Ν. και το συγγραφέα του βιβλίου «Άνω Μαγνητών Νήσοι» κ.Μαυρίκη Κ. για την πολύτιμη βοήθειά τους

τον Δρ. Κουτσουφλάκη Γ., διευθυντή της Εφορίας Εναλίων και τη κ. Φουσαέκη, αρχαιολόγο-συντηρήτρια για την παραχώρηση υλικού και την πληροφόρηση σχετικά με το ναυάγιο Β. Σποράδων και την ενάλια αρχαιολογία γενικότερα

την κ.Βοζάνη Α. και τους συμβούλους μας κ.Βασιλάτο Π., κ.Κούρκουλα Α. και κ.Μωρέττη Μ. για τις επικοινωνητικές παρεμβάσεις τους και τις επιστημονικές συμβουλές τους.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
Η ΕΝΑΛΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ	1
ΕΘΝΙΚΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΠΑΡΚΟ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ	5
2. Ο ΤΟΠΟΣ	7
ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ	7
ΣΤΕΝΗ ΒΑΛΑ	9
3. Η ΠΡΟΤΑΣΗ	13
ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΙΔΕΑ	13
ΣΤΑΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ	15
ΚΤΗΡΙΟΛΟΓΙΚΟ	17
Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ	19
4. ΣΧΕΔΙΑ	21
ΓΡΑΜΜΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ	21
ΤΡΙΣΔΙΑΣΤΑΤΕΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΕΙΣ	35
5. ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΜΑΚΕΤΩΝ	37
6. ΠΗΓΕΣ	40

ενάλια ή υποβρύχια αρχαιολογία

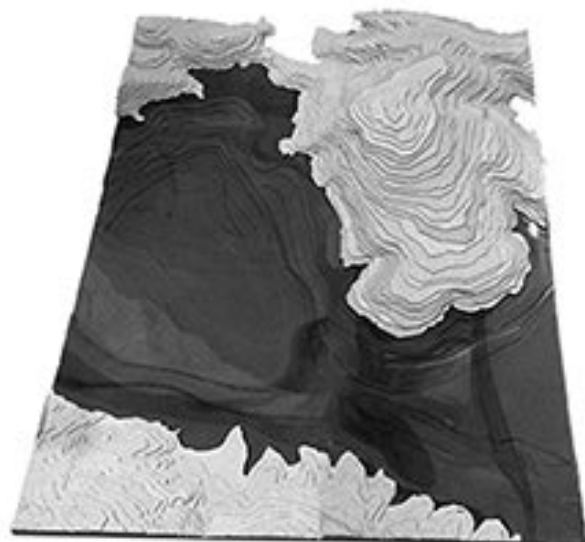
Η υποβρύχια αρχαιολογία είναι κλάδος της αρχαιολογίας που ασχολείται με την αναζήτηση, μελέτη και έρευνα αρχαιολογικών τόπων, αποθέσεων και ναυαγίων που βρίσκονται κάτω από την επιφάνεια του νερού των θαλασσών, των ακτών των ωκεανών, των λιμνών και των ποταμών.

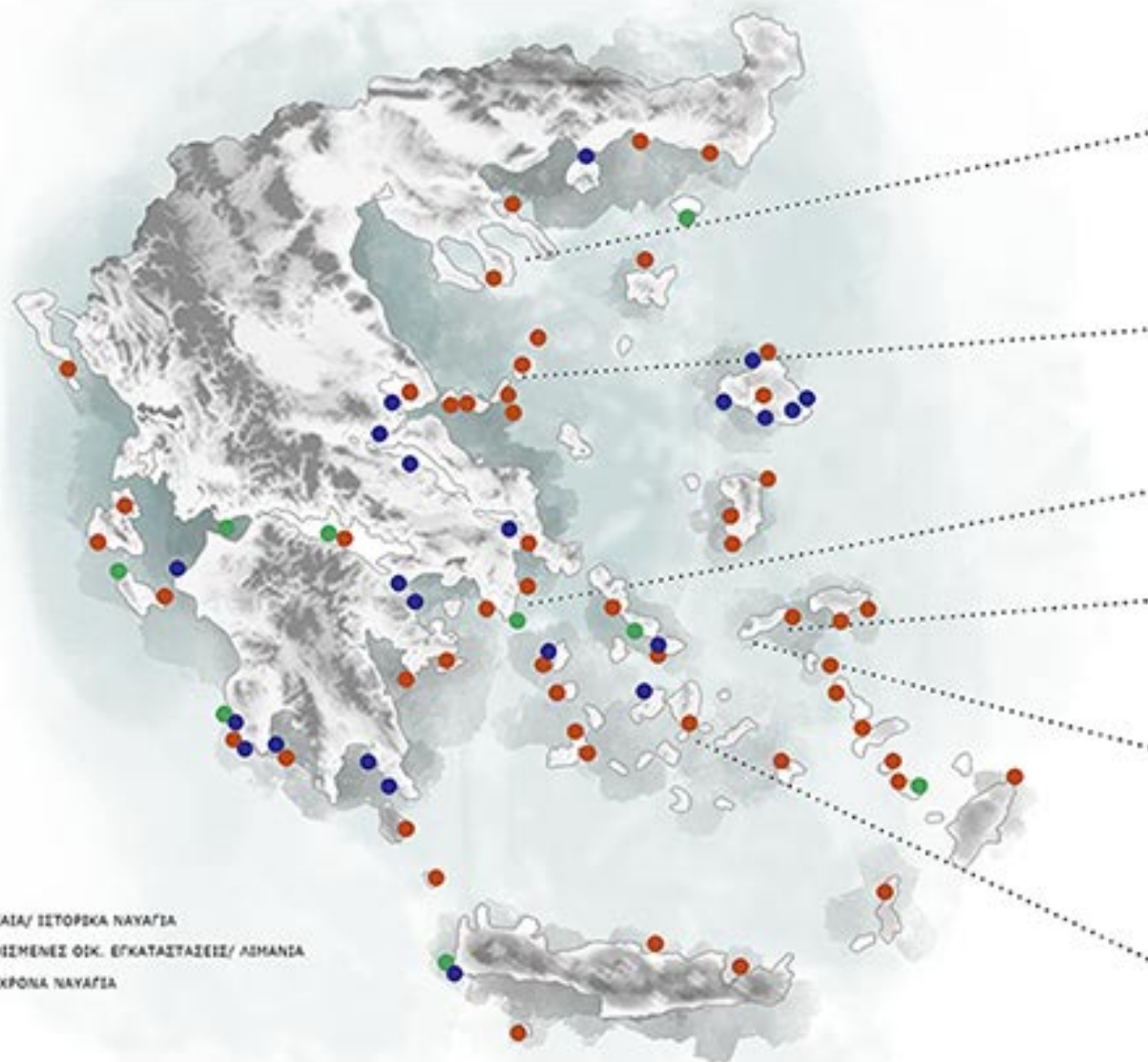
Η παρούσα διπλωματική πραγματεύεται την αξιοποίηση των ενόλιων αρχαιοτήτων Β.Σποράδων, όπως και τη διερεύνηση της προβληματικής που θέτει ο σχεδιασμός ενός μουσείου του οποίου το κύριο έκθεμα απουσιάζει. Περιοχή μελέτης αποτελεί η Αλόνησος και συγκεκριμένα ο οικισμός Στενή Βάλα, το κοντινότερο σημείο απόπλου προς τα ναυάγια της περιοχής.

Ένα μέρος από τα "4500 χρόνια ναυτικής ιστορίας" που κρύβονται στα βόθρα των ελληνικών θαλασσών, βρίσκεται στην περιοχή μεταξύ Αλοννήσου και Περιστερας, πολυσύχναστο εμπορικό σταυροδρόμι των ιστορικών χρόνων. Η λεκάνη της Μεσογείου βρίθκει αρχαιολογικών ευρημάτων, ενώ στην ελληνική περιοχή περιλαμβάνεται ένας μεγάλος αριθμός ιστορικών ναυγίων, βυθισμένων αρχαίων οικισμών μέχρι και σύγχρονων ναυγίων. Ο αρχαιολογικός αυτός πλούτος παραμένει άγνωστος στο ευρύ κοινό. Παράλληλα, όμως, ο τομέας της ενόλιας αρχαιολογίας αποκτά σταδιακά εξέχουσα θέση ανάμεσα στις ανθρωπολογικές επιστήμες, αφού μέσα από τη μελέτη των ίδιων των ναυγίων και των φορτίων τους, προκύπτουν πολύπλευρες πληροφορίες σχετικά με τις τεχνικές ναυπήγησης και ακόμα με τις διεθνείς και εμπορικές σχέσεις της χώρας μας στο πέρασμα των χρόνων. Μέσα από τη γνώση της ιστορίας μας μοθαίνουμε και εξελίσσουμε τον πολιτισμό μας. Η ανάδειξη του ελληνικού θαλάσσιου πλούτου θα φέρει στο φως πληροφορίες για τον πολιτισμό μας, συνιστώντας διεθνή πόλο ενδιαφέροντος τόσο για τους ερευνητές, όσο και για τους επισκέπτες.

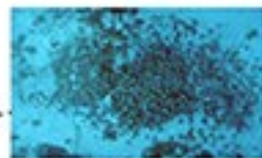
Μετά από έρευνα, επιλέχθηκε η Αλόνησος ως τόπος της επέμβασής μας λόγω του αρχαιολογικού της πλούτου, της γεωγραφικής της θέσης και το χαρακτήρα του νησιού, με ήδη ανεπτυγμένο τον οικολογικό και πολιτιστικό τουρισμό. Το νησί αποτελεί μέχρι και σήμερα κομβικό σημείο για τις θαλάσσιες μεταφορές, καθώς η μορφολογία του νησιού προσφέρει φυσικά προστατευμένα λιμάνια και ασφαλείς διόλους. Όπως αποδεικνύουν τα πολλαπλά και διαφορετικών περιόδων ναυάγια στον πυθμένα της θαλάσσιας περιοχής του νησιού, το πέρασμα μεταξύ Αλοννήσου και Περιστερας αποτέλεσε σημαντικό ναυτικό και εμπορικό σταυροδρόμι ήδη από την αρχαιότητα. Οι προσπάθειες ακριβούς καταγραφής και μελέτης των ναυγίων της περιοχής παραμένουν μέχρι σήμερα στείλες. Το νησί όμως συνεχίζει να προσελκύει όλο και περισσότερους αυτοδύτες κάθε χρόνο, ενώ οι ίδιοι οι κάτοικοι και οι τοπικοί φορείς συμμετέχουν σε εγχειρήματα ανάδειξης του θαλάσσιου πλούτου και της ιστορίας τους, προτείνοντας παράλληλα και την κατασκευή του πρώτου υποβρύχιου μουσείου-πόρκου στην Ελλάδα.

Η επέμβασή μας, με τη δημιουργία ενός μουσειακού και ερευνητικού κέντρου για τις ενόλιες αρχαιότητες θα στηρίξει την προσπάθεια αυτή και θα συμβάλει στην ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου του νησιού αποτελώντας πόλο έλξης για επισκέπτες κάθε υποβόθρου. Στόχος να αναδείξουμε τον υποβρύχιο πλούτο της περιοχής, μέσω μιας παρέμβασης που συνιστά ταυτόχρονα μια αισθητηριακή εμπειρία προσελκύνοντας ερευνητικό και καταδυτικό κοινό, αλλά πρωτίστως προ(σ)καλώντας τον απλό επισκέπτη να δει από κοντά το ναυάγιο.

- ΑΦΧΑΙΑ/ ΙΣΤΟΨΙΚΑ ΝΑΥΑΓΙΑ
- ΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΟΙΚ. ΕΦΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ/ ΛΙΜΑΝΙΑ
- ΣΥΓΚΡΟΝΑ ΝΑΥΑΓΙΑ

αφχαια και ιστοψικα ναυαγια
(αφχαια ΝΑΥΑΓΙΟ)

αφχαια και ιστοψικα ναυαγια
(ιστοψικα)

αφχαια (αποκατασκευασμενο)
αφχαια
(αφχαια, Τυνησια)

ιστοψικα αφχαια
(Αρ. Ηρωδ, Βολωμο)

ιστοψικα ναυαγια (Αρ. αδελφ)
(Ηρωδ Βολωμο)

αφχαια αφχαια ναυαγια

Η επιστημονική έρευνα για τον εντοπισμό, διερεύνηση, διάσωση, συντήρηση, ανάδειξη και μελέτη του ενόλιου αρχαιολογικού πλούτου συνθέτει το αντικείμενο της ενάλιας αρχαιολογίας και καθορίζει το σκοπό και το έργο της.

Ως ενάλια αρχαιολογική κληρονομιά ορίζεται κάθε αντικείμενο ή κατασκευή φραγμένη από τον άνθρωπο η όποια εντοπίζεται «στο βυθό της θαλάσσης ή στο πυθμένο λιμνών ή ποταμών». Αυτό μπορεί να είναι αρχαίες λιμενικές εγκαταστάσεις, κατοπηνησμένοι οικισμοί, μέρος των οποίων πολλές φορές προεκτείνεται στον αιγιαλό και στην παραλία, ναυαγία πλοίων ακόμα και μεμονωμένες αρχαιοτήτες. Για την υλοποίηση του ειδικευμένου έργου της ενάλιας αρχαιολογίας, πραγματοποιείται υποβρύχια αρχαιολογική έρευνα που γίνεται εντός του υδάτινου στοιχείου, στην επιφάνεια του βυθού και κάτω από αυτόν σε θάλασσες και λιμάνια.

Τα ευρήματα της ενάλιας αρχαιολογίας παρουσιάζουν εξαιρετικό ενδιαφέρον. Εξαιτίας των ειδικών συνθηκών που επικρατούν στο θαλάσσιο περιβάλλον συγκριτικά με το χερσαίο, τα ευρήματα συντηρούνται μέχρι τις μέρες μας σε εξαιρετική κατάσταση, αποτελώντας έτσι σημαντικές ιστορικές πηγές πληροφόρησης. Η διασφάλιση με χερσαία ευρήματα και γραπτές πηγές, μπορεί να ενισχύσει και να υποδείξει θεωρίες σχετικά με την οικονομία, το εμπόριο και τις σχέσεις μεταξύ πολιτισμών.

Η ενάλια έρευνα διεξάγεται σε ένα περιβάλλον ξένο για τον άνθρωπο και αποτελεί ίσως το δυσκολότερο κλάδο ειδίκευσης της αρχαιολογικής επιστήμης. Απαιτεί εξειδικευμένη γνώση και εξοικείωση με τις τεχνικές αυτόνομης κατόδυσης καθώς και πολύ καλή γνώση των τεχνικών έρευνας, επεξεργασίας και συντήρησης των διαφορετικών υλικών όπως και των τεχνικών ανέλκυσης. Πολλές φορές η ανέλκυση των ενάλιων ευρημάτων ενέχει τον κίνδυνο καταστροφής τους λόγω της έκθεσής τους στον ατμοσφαιρικό αέρα, από τον οποίο προστατεύονται στο βυθό της θάλασσας. Για την προστασία του αρχαιολογικού πλούτου ενθαρρύνεται η παραμονή των αρχαιοτήτων στον πυθμένο, ενώ ταυτόχρονα απαιτείται και ένα σύνολο χερσαίων μουσειακών και εργαστηριακών εγκαταστάσεων με σκοπό την περεταίρω μελέτη, συντήρηση και έκθεση των ευρημάτων.

Η Εφορία Εναλίων Αρχαιοτήτων είναι ο ειδικευμένος και αρμόδιος κρατικός φορέας, υπεύθυνος για την προστασία, μελέτη, συντήρηση και ανάδειξη της υποβρύχιας πολιτιστικής κληρονομιάς της Ελλάδας. Ιδρύθηκε το 1976 με έδρα την Αθήνα και αρμοδιότητα για όλη την επικράτεια.

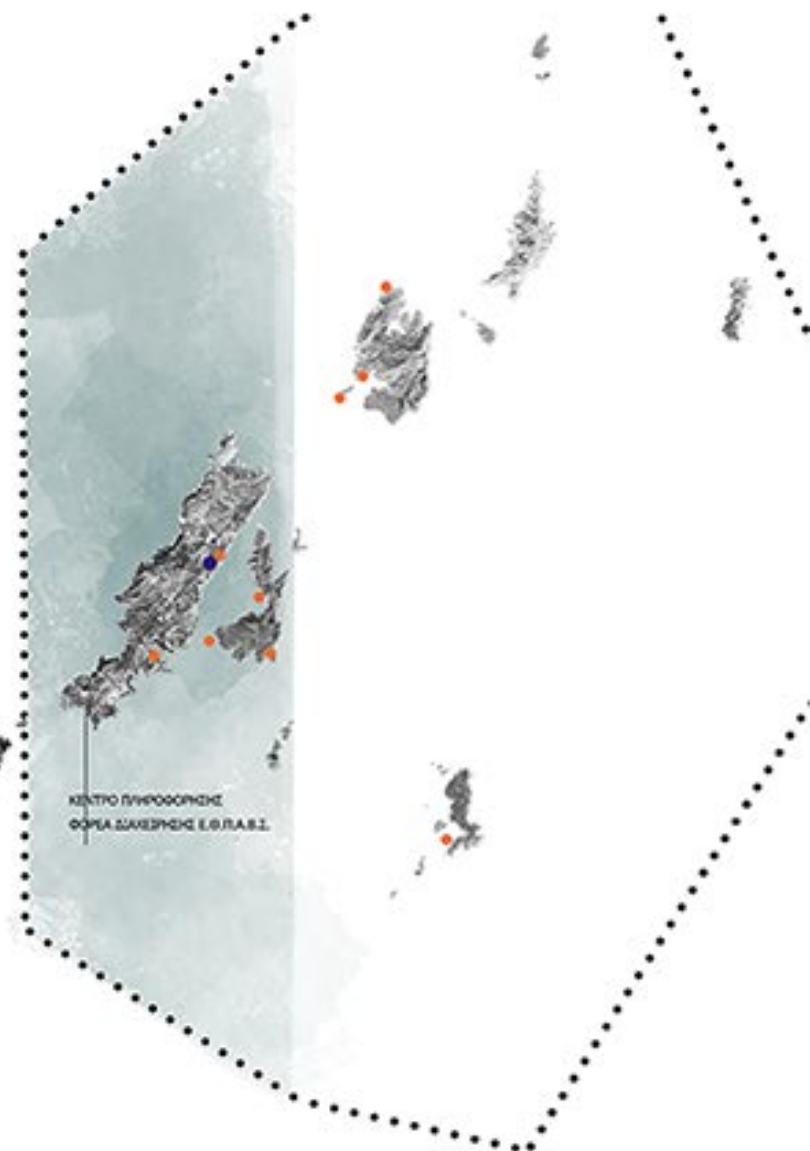

Οι Βόρειες Σποράδες, σύμπλεγμα νησιών το Αιγαίου πελάγους, βρίσκονται στην περιοχή βορείως της Εύβοιας και ανατολικά της Μαγνησίας. Περιλαμβάνουν τα νησιά Σκιάθος, Σκόπελος, Αλόνησος, Σκύρος και πολλά ακόμη νησάκια (Περιστερά, Κυρά Παναγιά, Ψαθούρα, Σκάτζουρα κ.α.) τα οποία είναι ακατοίκητα στο μεγαλύτερο μέρος τους. Διοικητικά οι Βόρειες Σποράδες ανήκουν στην Περιφέρεια Θεσσαλίας και αποτελούνται από τους δήμους Σκιάθου, Σκοπέλου και Αλοννήσου.

- ΑΡΧΑΙΑ/ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΝΑΥΑΓΙΑ
- ΒΥΘΙΣΜΕΝΕΣ ΟΙΚ. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ/ ΛΙΜΑΝΙΑ
- ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΝΑΥΑΓΙΑ

Η μεσογειακή φώκια *Monachus monachus* καταλαμβάνει την πρώτη θέση στα υπό εξαφάνιση θηλαστικά στην Ευρώπη

Τα δελφίνια αποτελούν πολύ άλιξη επισκεπτόμενη θαλάσσια

Ο Ερυθρός Τόνος (*Thunnus thynnus*) θεωρείται ως ένα από τα πλέον εξελιγμένα είδη ψαριών

Οι ύφαλοι είναι σημαντικοί γιατί αποτελούν τον βιότοπο κυρίως για είδη όπως οι σπύγγοι

Τα λείβδια της Ποσειδωνίας της ιαπωνικής (*Posidonia oceanica*) καθώς παίζουν σημαντικό ρόλο στη διατήρηση της κοιλής "υγείας" του θαλάσσιου οικοσυστήματος

Η απόλυτη βραχώδης ακτογραμμή των Βόρειων Σποράδων αποτελεί τον βιότοπο για έναν μεγάλο αριθμό ζώων και φυτών.

Το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Βορείων Σποράδων ιδρύθηκε το 1992 με το προεδρικό διάταγμα 25/5/1992 ΦΕΚ 519/92, με σκοπό τη διαφύλαξη του φυσικού πλούτου και ομορφιάς του συμπλέγματος των νησιών. Αποτελεί το μεγαλύτερο πάρκο του είδους στην Ευρώπη, με έκταση 2.265χλμ στην οποία περιλαμβάνονται οι νήσοι Αλόννησος, Περιστέρο, Κυρά Παναγιά, Ψαθούρα, Σκόνητζουρα, Πιπέρι, Γιούρα και 22 βραχονησίδες, συγκεντρώνοντας εθνικό και ευρωπαϊκό ενδιαφέρον. Χαρακτηριστικό της χερσαίας έκτασης αποτελεί το έντονο ανάγλυφο κατά μήκος των ακτογραμμών. Οι βραχώδεις ακτές με το σχηματισμό σπηλαίων, αποτελούν ιδανικό σημείο αναπαραγωγής της μεσογειακής φώκιας. Βέβαια, η ιδιαίτερη αυτή μορφολογία σε συνδυασμό με τη γεωγραφική απομόνωση, το ηπειρωτικό, ευνοϊκό κλίμα και την ελάχιστη έως μηδονική ανθρώπινη παρέμβαση, καθιστούν τη θαλάσσια και χερσαία έκταση του πάρκου ως ιδανικό βιότοπο για πλήθος μοναδικών ειδών χλωρίδας και πανίδας που βρίσκονται υπό εξαφάνιση. Το πάρκο διαιρείται σε ζώνες προστασίας εκ των οποίων στη Ζώνη Α τηρούνται ουστηροί κανονισμοί για την προστασία της φύσης. Η Ζώνη Β απευθύνεται κυρίως στην Αλόννησο, η οποία αποτελεί και το μοναδικό νησί του πάρκου το οποίο κατοικείται σε μόνιμη βάση, ορίζοντας ειδικές ρυθμίσεις οικιστικής ανάπτυξης στον τόπο και στα γύρω μικρά νησιά.

Το Ενόλιο Επισκέψιμο Αρχαιολογικό Πάρκο αποσκοπεί στην ανάδειξη του συνόλου των ενόλιων αρχαιοτήτων των Β.Σποράδων και του Παγοσηπικού, μέσω της πληροφόρησης, της μελέτης και της επίσκεψης αυτών με την παράλληλη οργάνωση καταδυτικών κέντρων. Η καταδυτική βιομηχανία γνωρίζει εξαιρετική ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια σε όλο τον κόσμο, με πάνω από 3.5 χιλιάδες αυτοδύτες στην Ευρώπη συγκεκριμένα. Το πάρκο περιλαμβάνει τη λειτουργική ενότητα των ενόλιων επισκεψιμων αρχαιολογικών χώρων καθώς και καταδυτικό πάρκο, δημιουργώντας το πρώτο οργανωμένο και μεγαλύτερο ενόλιο επισκεψιμο αρχαιολογικό πάρκο παγκοσμίως, συμβάλλοντας έτσι στην ανάπτυξη του καταδυτικού τουρισμού στις νησιωτικές περιοχές Αλοννήσου, Σκοπέλου και στην περιοχή του Δυτικού και Νοτίου Παγοσηπικού.

Για την υλοποίηση του πάρκου συντάχθηκε στα πλαίσια του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος (Π.Ε.Π.) Θεσσαλίας 2007-2013, το Επιχειρησιακό Σχέδιο για την Κατασκευή Υποβρυχίων Μουσείων & Καταδυτικών Πάρκων. Σύμφωνα με αυτό, η Αλόννησος παρουσιάζει τις πιο ώριμες συνθήκες αξιοποίησης, αφού η καταγραφή και η μελέτη των ενόλιων αρχαιολογικών θέσεων του νησιού βρίσκονται στο σύνολο σε ικανοποιητικό επίπεδο για την ασφαλή επίσκεψή τους. Στο πλαίσιο του επιχειρησιακού σχεδίου, προτείνεται η ανέγερση κτηρίου Υποστήριξης των Ενόλιων Αρχαιολογικών Ερευνών σε συνδυασμό με Κέντρο Υποδοχής και Ενημέρωσης Επισκεπτών στη Στενή Βόλο σε έκταση ιδιοκτησίας του δήμου Αλοννήσου και με παράλληλη δημιουργία Κέντρου Ενημέρωσης Επισκεπτών-Εκθετηρίου Ευρημάτων Νουσηγίων στο πρώην κτήριο της Αστυνομίας στη Χώρα του νησιού. Εν συνεχεία θα ακολουθήσει η ανέγερση αντίστοιχων κέντρων στη Σκόπελο και στον Παγοσηπικό.

Αλοσ-νησος, αλος (γεν. αλός=αλάτι)+νήσος

Η Αλοννήσος ήδη από την αρχαιότητα κατείχε σημαντική στρατηγική θέση μέσα στην αθηναϊκή θαλάσσια κυριαρχία. Όπως μας αποδεικνύουν αρχαία νομίσματα και επιγραφές σε αμφορείς, ονομαζόταν Ίκος. Το πλήθος των ναυαγίων και των φορτίων τους που έχουν βρεθεί αποδεικνύουν τη σημασία του περάσματος μεταξύ της Αλοννήσου και της Περιστερας ως κομβικό σημείο θαλάσσιων οδών, καθώς επίσης και τις εμπορικές σχέσεις του νησιού με Μακεδονία, Βυζάντιο και Μαύρη Θάλασσα.

Έκταση	64,5 χμ ²
Υψόμετρο	475 μ
Υψηλότερη κορυφή	Κουβούλι
Περιφέρεια	Θεσσαλία
Νομός	Μαγνησίας
Πρωτεύουσα	Πατηγιά
Πληθυσμός	2.750 (2011)
Πυκνότητα	27,1 /χμ ²
Επισκεψιμότητα	200.000 ετήσια
Φορείς	Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Β. Σποράδων Αλοννήσου

Διεύθυνση Ακαδημία Κλασικής Ομοσπονδιακής Ισπανίας

- ΚΥΡΙΑ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ
- ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΝ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ
- ΟΙΚΙΣΜΟΣ
- ΕΚΚΛΗΣΙΑ - ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ
- ΑΡΧΑΙΑ
- ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ
- ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
- ΝΑΥΛΙΣΤΟ
- ΧΩΡΟΣ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑΧΕΙΡΩΣΕΩΝ
- ΚΕΝΤΡΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΑΡΚΟΥ Β. ΣΠΟΡΑΔΩΝ

Το νησί της Ίκου κατοικείται ήδη από τα προϊστορικά χρόνια, σύμφωνα με ευρήματα παλαιολιθικών και νεολιθικών οικισμών που έχουν ανασκαφεί στο νησί. Ευρήματα επίσης της εποχής του χαλκού και υπολείμματα οχυρώσεων της κλασικής εποχής καθώς και αμφορείς, αποδεικτικά στοιχεία του εμπορίου κρασιού, προϊόντος εξαγωγής του νησιού, αποκαλύφθηκαν μετά από εκτενείς έρευνες.

Σήμερα η Αλόνησος συγκεντρώνει τις διοικητικές, κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές δραστηριότητες του συμπλέγματος των γύρω μικρών νησιών. Κύρια ενοσχόληση είναι το ψάρεμα και η κτηνοτροφία όπως και ο τουρισμός, ο οποίος είναι αρκετά αυξημένος ειδικά τους καλοκαιρινούς μήνες λόγω του φυσικού και ιστορικού πλούτου. Οι κάτοικοι είναι περήφανοι για την πλούσια ιστορία του τόπου τους και το ιστορικό αυτό ενδιαφέρον σε συνδυασμό με το φυσικό κάλλος, αποτελούν πάλο έλξης χιλιάδων τουριστών κάθε χρόνο. Οι τοπικοί φορείς ενθαρρύνουν και επιζητούν την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, τομέας ο οποίος αποφέρει σημαντικούς οικονομικούς πόρους στο νησί, κάτι στο οποίο θα συμβάλλει και η ίδρυση του πρώτου ελληνικού ενάλιου πάρκου.

Η Αλόνησος αποτελεί το μοναδικό κατοικημένο νησί στο Ε.Θ.Π.Α.Β.Σ. που θεσπίστηκε το 1992 με το προεδρικό διάταγμα 25/5/1992 ΦΕΚ 519/92, με σκοπό τη διαφύλαξη του φυσικού πλούτου και της ομορφιάς του συμπλέγματος των νησιών. Γεωμορφολογικά επικρατούν τα σβεστολιθικά πετρώματα με χαρακτηριστική εικόνα της περιοχής τις απότομες βραχώδεις ακτές με τις σπηλιές. Στο ιδιαίτερο αυτό τοπίο χτίζουν τις φωλιές τους πολλά ξεχωριστά και μερικές φορές υπό εξοφάνιση ζώα όπως η μεσογειακή φώκια, το ζωνοδέλφινο κ.α., ενώ αναπτύσσονται ποικιλόμορφα είδη χερσαίας και θαλάσσιας χλωρίδας. Συνηθέστερος τύπος βλάστησης του νησιού είναι η μεσογειακή μακκία και το φρύγανα όπως επίσης και το εκτεταμένο πευκοδάσος που καλύπτει όλο το νότιο τμήμα του νησιού.

Ο δήμος Αλοννήσου περιλαμβάνεται εξ ολοκλήρου στην προστατευμένη ζώνη του δικτύου NATURA 2000. Η οικιστική ανάπτυξη υπογορεύεται από ειδικές ρυθμίσεις με παράλληλη απαγόρευση της δόμησης στα υπόλοιπα νησιά.

Ένα μέρος των ναυαγίων των Β.Σποράδων συγκεντρώνεται στο ανοιχτό της Περιστεράς, ενός μικρού νησιού περίπου 2,5 χλμ ανατολικά της Αλοννήσου. Στις βραχώδεις και απότομες ακτογραμμές της σχηματίζονται προστατευμένα φυσικά λιμάνια τα οποία χρησιμοποιούνται ακόμα και σήμερα από διερχόμενα πλοία. Σημαντικά ναυάγια διαφορετικών εποχών έχουν εντοπιστεί στα προστατευμένα νερά του νησιού. Σε δυτικό φυσικό κόλπο έχουν καταγραφεί τρία βυζαντινά και ένα κλασικό ναυάγιο ενώ ένα δεύτερο κλασικό ναυάγιο κείται στις ανατολικές ακτές του νησιού.

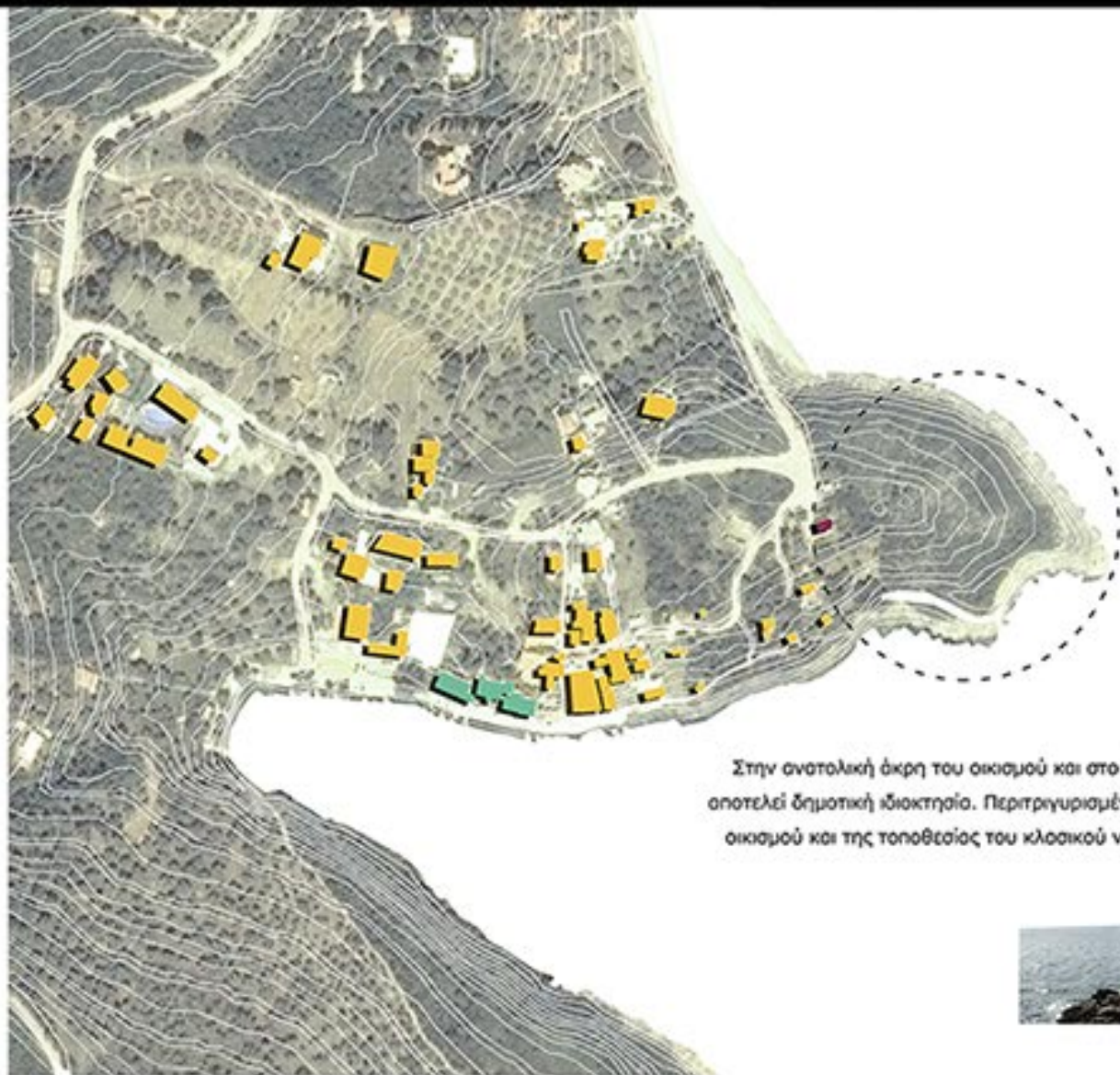

Το κλασικό ναυάγιο των δυτικών ακτών της Πελοποννήσου ανακαλύφθηκε το 1985, από το ντόπιο αλιέα κ. Μαυρική. Οι μελέτες καταγραφής διεξήχθησαν από την Εφορεία Ενόλιων Αρχαιοτήτων σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Ενόλιων Αρχαιολογικών Ερευνών μεταξύ τεσσάρων ερευνητικών περιόδων το 1992, 1993, 1999, 2000. Χρονολογείται στο τέλος του 5ου αιώνα π.Χ. και στον προσδιορισμό του τύπου του πλοίου, εκτός του ίδιου του κελύφους, συμβάλλουν οι ανασκαφές σε αγγεία καθώς και οι γραπτές πηγές. Η Αλόννησος τον 5ο αιώνα ανήκε στην ισχυρή αθηναϊκή συμμαχία και αποτελούσε κομβικό σημείο των εμπορικών δρόμων με τη Μακεδονία, το Βυζάντιο και τη Μαύρη Θάλασσα. Τα ευρήματα του ναυαγίου περιλαμβάνουν, εκτός κεραμικών και μεταλλικών σκευών, περί τους 4000 αμφορείς οι οποίοι πιθανότατα περιείχαν κρασί από τη Μένδη της Χαλκιδικής για εμπόριο, αποτελώντας απόδειξη της ισχυρής εμπορικής σημασίας της Αλωννήσου.

Η σημασία του ναυαγίου έγκειται στο μέγεθος του, τόσο σε διαστάσεις του πλοίου (25μ μήκος) όσο και σε χωρητικότητα, καθώς αποτελεί το μεγαλύτερο εμπορικό πλοίο της κλασικής περιόδου που έχει βρεθεί ως σήμερα. Βρίσκεται στο πυθμένα της θάλασσας από τον 5ο αιώνα και μέχρι σήμερα βρίσκεται σε εξαιρετική κατάσταση, ευνοώντας την αρχαιολογική μελέτη και καταγραφή. Ιδανική συνθήκη αποδείχθηκε ο ομοιάδης βυθός. Στρώμα άμμου κάλυψε το πλοίο διατηρώντας το ξύλινο κουφάρι ενώ παράλληλα το έκρυψε από το άπληστο χέρι των αρχαιοκάπηλων. Το ναυάγιο κρύβει ακόμα πολλά μυστικά. Η γνώση σχετικά με το πλοίο της κλασικής περιόδου είναι περιορισμένη και έχουν αναπτυχθεί ποικίλες και αντιμαχόμενες θεωρίες. Μόνο ένα ελάχιστο μέρος του καλοδιατηρημένου αυτού ναυαγίου έχει μελετηθεί και η διαδικασία βρίσκεται ακόμα σε πρώιμο στάδιο. Επιπλέον μελέτες του ναυαγίου μπορούν να αποδώσουν στοιχεία όχι μόνο σχετικά με την κατασκευή των αθηναϊκών πλοίων, αλλά σχετικά και με το σύνολο της αθηναϊκής ναυτικής δραστηριότητας κατά τη κλασική εποχή.

Η Στενή Βάλα είναι ένας μικρός οικισμός 10χλμ βόρεια του κεντρικού λιμανιού, με πρόσβαση μέσω του κεντρικού οδικού δικτύου του νησιού. Τοποθετημένος σε μια μικρή προεξοχή της γης προς τη θάλασσα στις ανατολικές ακτές του νησιού παρουσιάζει ήπιο ανάγλυφο και τη χαρακτηριστική θαμνώδη βλάστηση, ενώ ο μικρός κόλπος σχηματίζει ένα προστατευμένο αροξοβόλι. Ο οικισμός έχει ως επί των πλείστων οικιστικό χαρακτήρα, ενώ η περιορισμένη εμπορική χρήση κατά μήκος του παραλιακού μετώπου εξυπηρετεί εξίσου κατοίκους και επισκέπτες.

Στην ανατολική άκρη του οικισμού και στο τέλος της χερσονήσου που εισχωρεί στη θάλασσα, βρίσκεται μια έκταση 20 στρεμμάτων που αποτελεί δημοτική ιδιοκτησία. Περιτριγυρισμένη από θάλασσα και με ενδιαφέρουσα ακτογραμμή, βρίσκεται πάνω στη νοητή ευθεία μεταξύ οικισμού και της τοποθεσίας του κλασικού ναυαγίου, προσφέρει ανεμπόδιστη θέα προς το δίσουλο και άμεση σύνδεση με το οδικό δίκτυο.

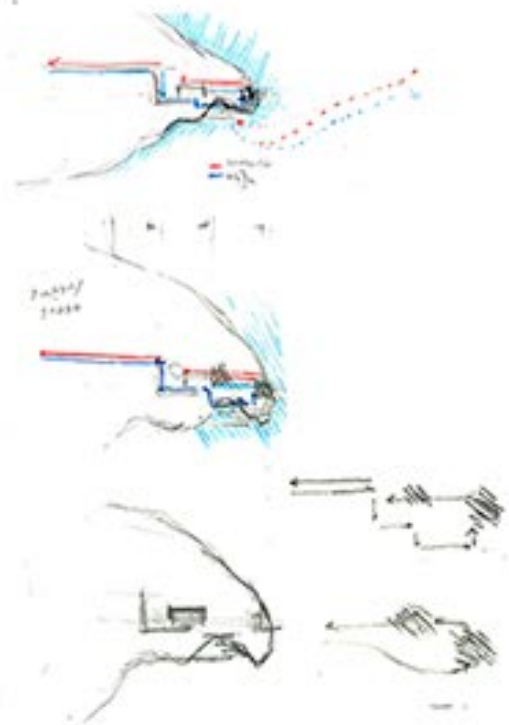
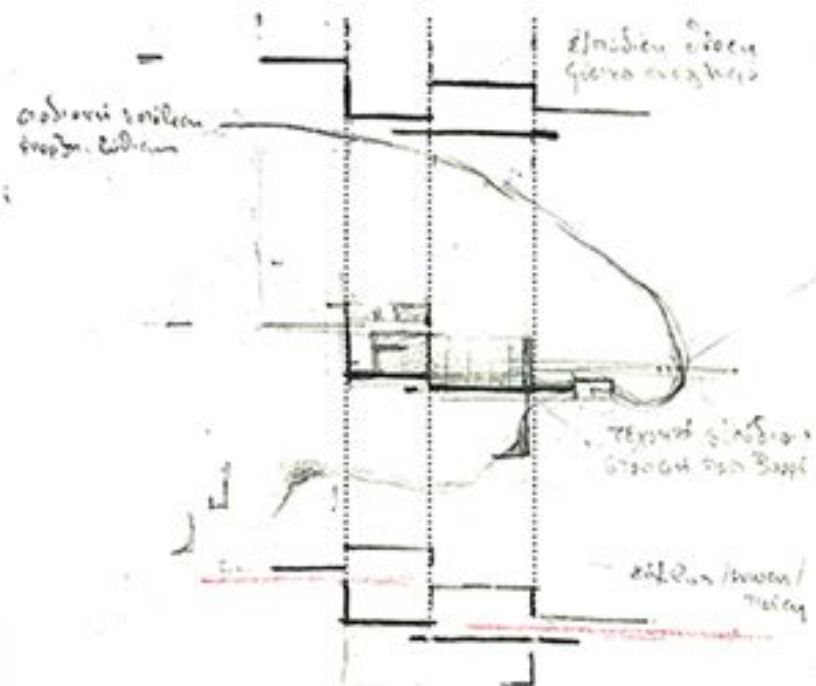
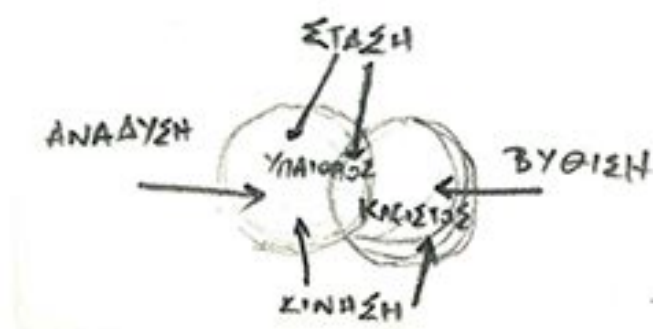
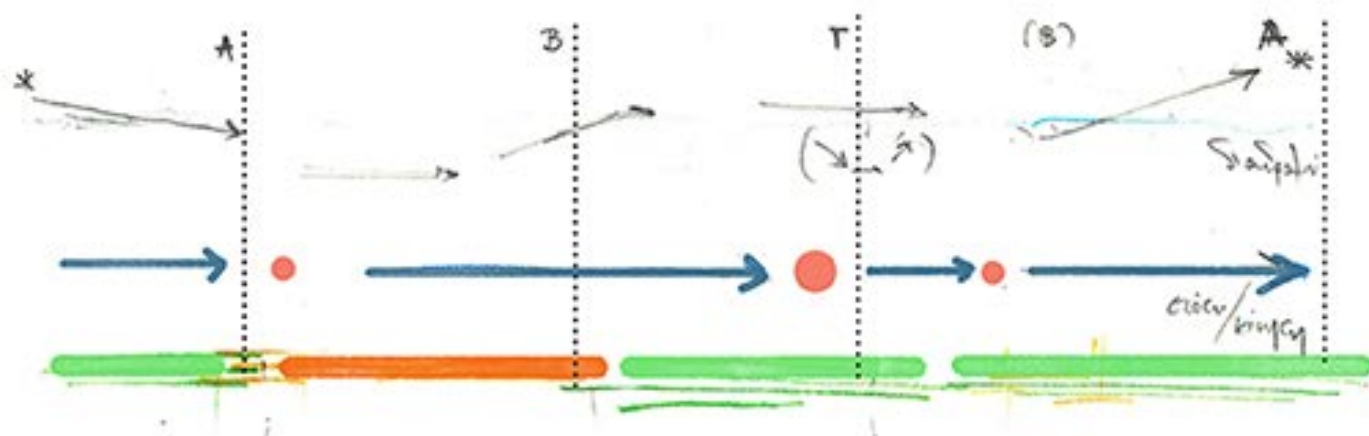

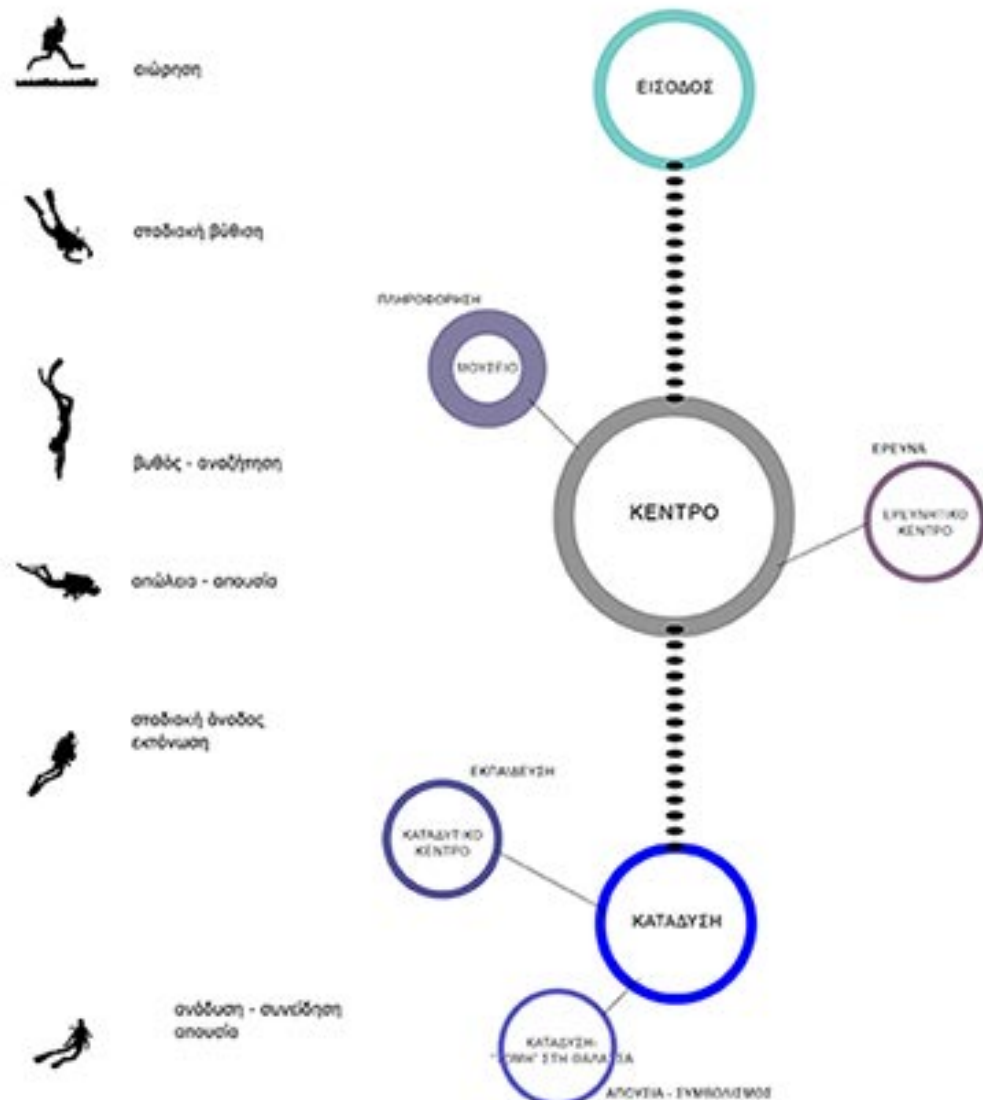

Κοινοποιητική σημασία στο σχεδιασμό της σύνθεσης αποδείχθηκε η μελέτη των θέσεων του επισκέπτη. Το ψηλότερο σημείο στο οικοπέδο προσφέρει μία ονοπόποστη, πανοραμική θέα προς την Περιστερά, το σημείο ενδιαφέροντός μας. Σταδιακά, και με τη κατάβαση σε πιο χαμηλές στάθμες, η θέα περιορίζεται από το φυσικό ανάγλυφο. Πρόθεσή μας ήταν ο έλεγχος αυτής της θέσης προς το τελικό στάχο, η απόκρυψη του τελικού σκοπού της αναζήτησης, στοχεύοντας στο κέντρισμα του ενδιαφέροντος και της έντασης της αίσθησης της αποκάλυψης του επισκέπτη, μέσω χειρισμών της διαδρομής και της δημιουργίας μιας αρμονικής σχέσης μεταξύ φυσικού ανάγλυφου και συνολικής τοπικής παρέμβασης.

Το κέντρο εκτείνεται κατά μήκος της στεριάς και έχει όμοια σχέση με τη θάλασσα. Ένα μέρος της συνολικής παρέμβασης διασπύει στο υδάτινο στοιχείο, απομονώνοντας τον επισκέπτη από τον περιβάλλοντα χώρο και "μεταφέροντας" τον συμβολικά στο νούβιο της Περιστεράς στον πυθμένο της θάλασσας.

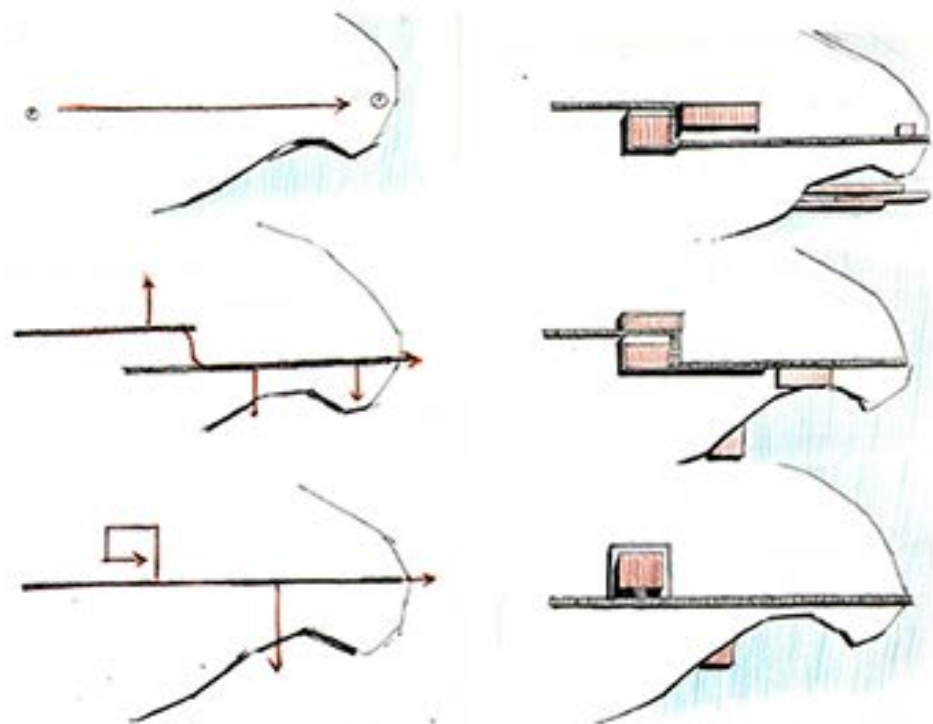
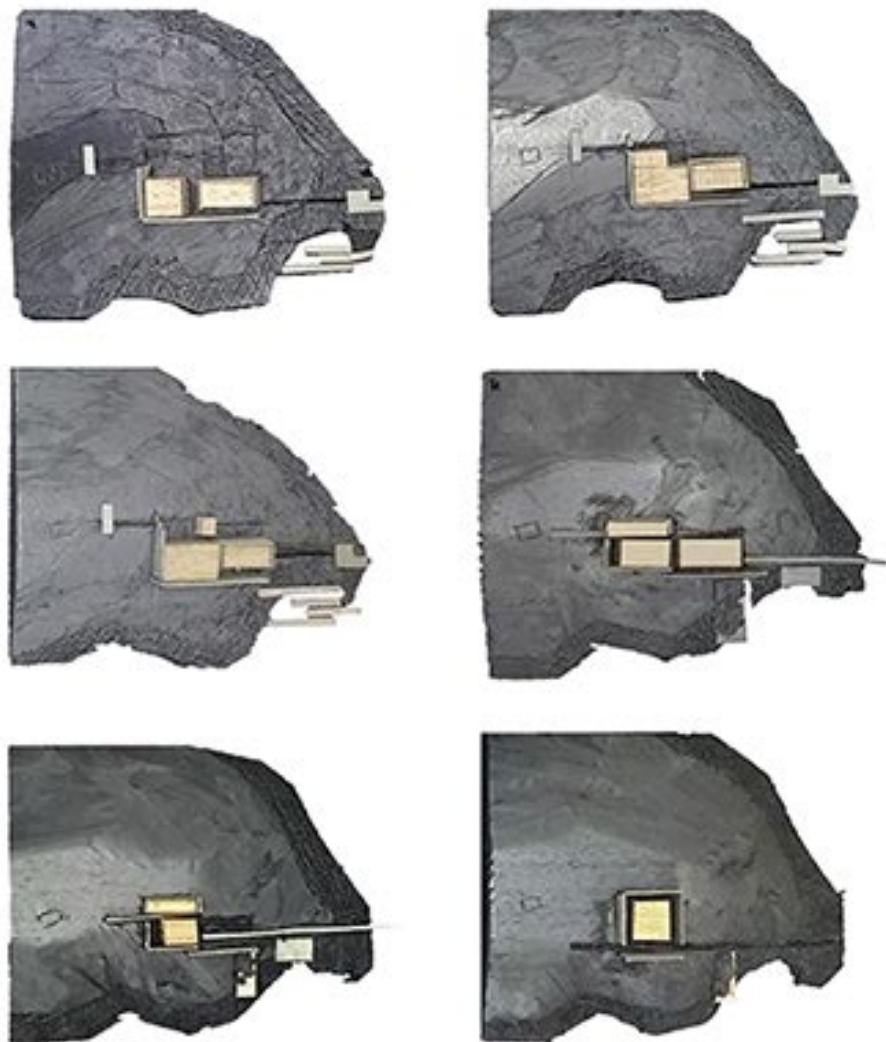

Η πρόταση μας αφορά τη δημιουργία μιας συνολικής παρέμβασης που εξυπηρετεί την ανάδειξη του υποβρύχιου πλούτου της περιοχής, αλλά ταυτόχρονα αποσκοπεί και στη δημιουργία μιας αισθητηριακής εμπειρίας για αυτόν που δεν καταδύεται.

Το κεντρικό θέμα της πρότασης αφορά την πληροφόρηση για ένα έκθεμα (ή σύνολο εκθεμάτων) το οποίο απουσιάζει. Θελήσαμε λοιπόν να σχεδιάσουμε ένα σύνολο εγκαταστάσεων που απευθύνεται τόσο στους κατοδυόμενους αρχαιολόγους, ως ένα περιφερειακό ερευνητικό κέντρο, και πολύ περισσότερο στο ευρύτερο κοινό. Κληθήκαμε έτσι να μελετήσουμε την προβληματική του σχεδιασμού ενός μουσείου του οποίου το κύριο έκθεμα απουσιάζει, καθώς βρίσκεται στο βυθό της θάλασσας, όπως επίσης και να προ(σ)καλέσουμε ένα μη κατοδυόμενο επισκέπτη, να δει από κοντά το ναυάγιο. Έτσι θέσαμε ορισμένες παραμέτρους με βάση το επιθυμητό σενάριο χρήσεων και λειτουργιών και χρησιμοποιήσαμε ως συνθετικό εργαλείο, πέρα από την έννοια της απουσίας, και τη διαδικασία- στάδιο κατάδυσης στη θάλασσα για την οργάνωση των χώρων μας. Χρησιμοποιώντας ως εννοιολογικό εργαλείο τις διαδοχικές καταστάσεις απ' τις οποίες διέρχεται κανείς καταδυόμενος, δημιουργήσαμε μια "παράλληλη" αυτών, μια μετάφραση τους σε δομημένο χώρο, τον οποίο χαρακτηρίζουν διαφορετική ατμόσφαιρα και αισθήσεις, ανάλογα την εκάστοτε λειτουργία.

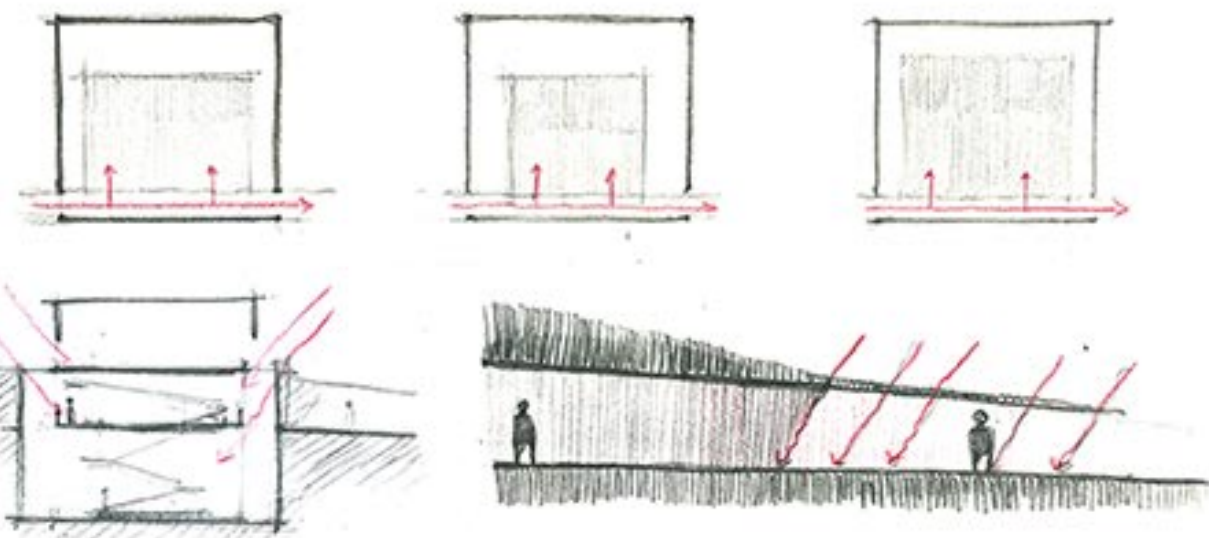
Πρόθεσή μας ήταν η σταδιακή ανακάλυψη της παρέμβασης από τον επισκέπτη μέσα από μια συνεχή, γραμμική διαδρομή η οποία αποτελεί και το συνδεδετικό κρίκο των επιμέρους κόμβων. Οργανώσαμε έτσι τις λειτουργίες που έπρεπε να εξυπηρετεί ο κάθε κόμβος της παρέμβασης, όπως επίσης και τις σχέσεις σύνδεσης ή μη μεταξύ τους και τον τρόπο πρόσβασης στον καθένα. Έτσι καταλήξαμε σε 3 βασικές λειτουργίες: πληροφόρηση- έρευνα- εκπαίδευση.

Καθοδική πορεία μέσα από κλειστούς και υποίθριους χώρους, μέσα από το φως και το σκοτάδι, με εποπτεία ή αποκλεισμό της θέωσης, μέσα από την ίδια την κίνηση και τη στάση και αναδύεται εκ νέου για να επισκεφτεί το κλασικό ναυάγιο της Περιστέρας που έμμεσα αποκαλύπτεται στην κατάληξη της διαδρομής.

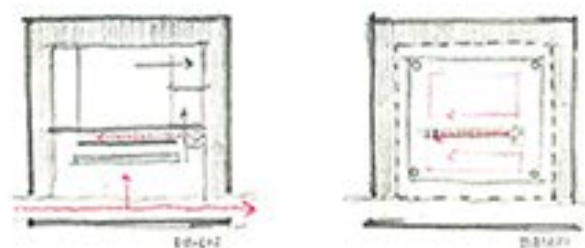
Η πρόταση μας αποτελεί ουσιαστικά μια γραμμική διαδρομή, στα διάφορα σημεία της οποίας "αγκιστρώνονται" διαδοχικά οι κεντρικοί άγκυρες.

Σε προηγούμενα στάδια επεξεργασίας, ο βασικός άξονας κίνησης είχε πιο πολύπλοκη μορφή, με την πορεία να διασπάται και να διατρυνό το κτίριο, να στρέφεται και τελικά να καταλήγει στην ευθεία. Όλα αυτά στη συνέχεια απλοποιήθηκαν, καθ' ότι η πολυπλοκότητα της κίνησης δεν επέτρεπε την ανεξαρτησία λειτουργίας μεταξύ διαδρομής και του κέντρου. Ελαχιστοποιώντας την απαιτούμενη επιφάνεια, παραμείναμε εντός της τοπικής κλίμακας με αποτέλεσμα μια απλή και ξεκάθαρη σύνθεση, στην οποία επιτυγχάνεται ταυτόχρονα τόσο η ενότητα όσο και η ανεξαρτησία μεταξύ των στοιχείων της πρότασης, καθ' ότι η διαδρομή λειτουργεί μεν ενοποιητικά, αλλά και ανεξάρτητα από το κτίριο.

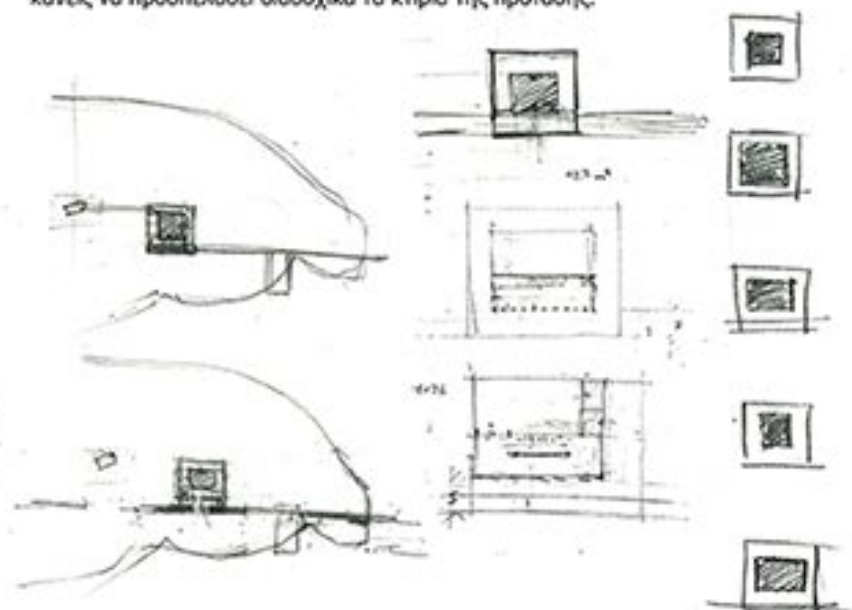

Οι αρχές σχεδιασμού πάνω στις οποίες εργαστήκαμε, είναι, πέραν της επέμβασης- διαδρομής, η χρήση βασικών αξόνων, η εκμετάλλευση των θέσεων προς τη γύρω περιοχή, όπως και της μορφολογίας του εδάφους στο οικοπέδο. Συνθετικά αποφασίστηκε η χρήση απλής και ξεκάθαρης γεωμετρίας για τη διαμόρφωση των κτιριακών όγκων της επέμβασης, με σκοπό την κατεύθυνση της κίνησης σώματος και βλέμματος προς τον τελικό στόχο που αποτελεί το ναυάγιο.

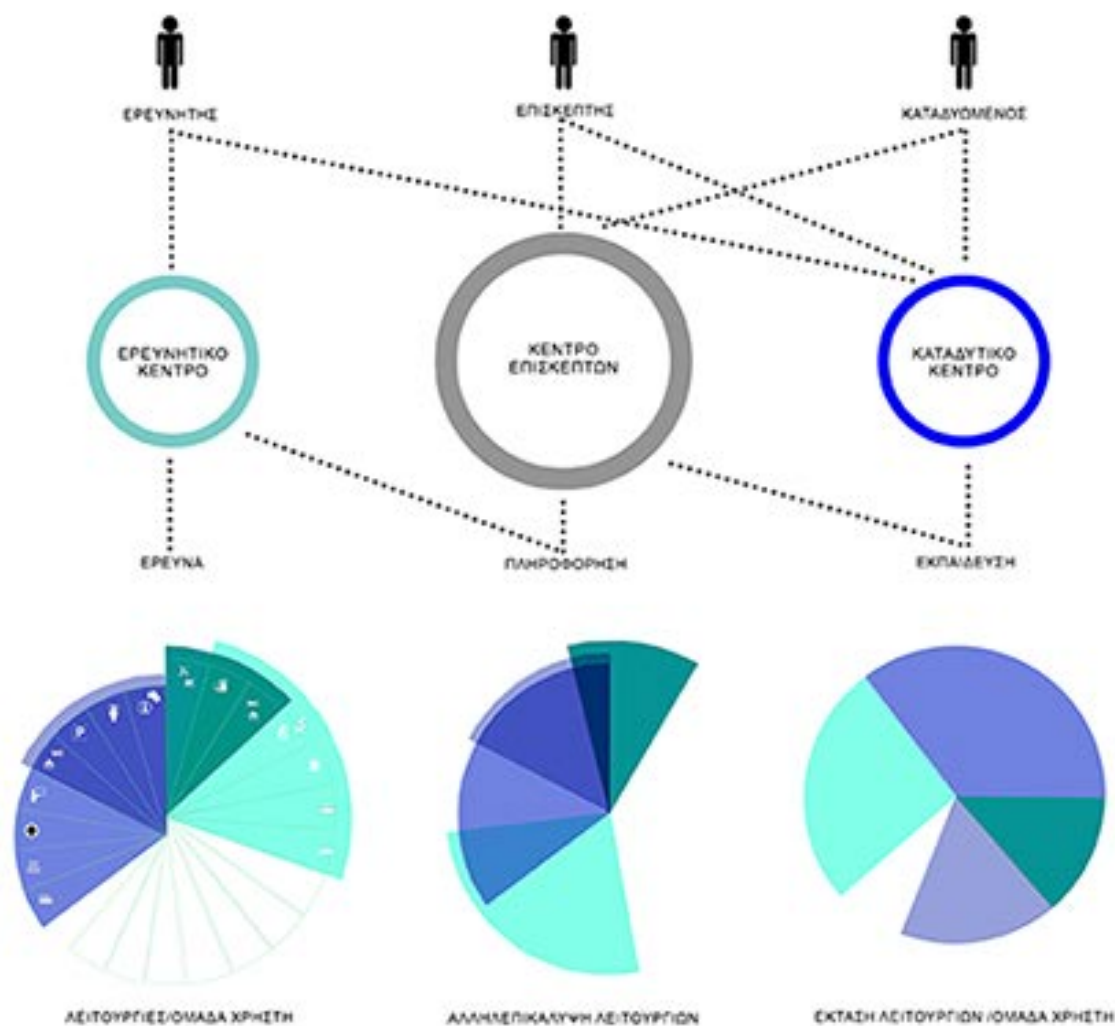
Η γραμμική διαδρομή αποτελεί το βασικό άξονα της σύνθεσής μας και το συνδετήριο μέσο μεταξύ των κτιρίων της πρότασης. Σημείο αφετηρίας αποτέλεσε ο δρόμος που διακλαδίζεται από τον κεντρικό οδικό άξονα του νησιού, περνά περιφερειακά απ' τον οικισμό και καταλήγει στο οικοπέδο, με τη διαμόρφωση ενός μικρού πλατώματος. Το σύνολο της παρέμβασης επιλέχθηκε να τοποθετηθεί κοντά στη νότια ακτογραμμή της χερσονήσου, η οποία παρουσιάζει και την πιο ενδιαφέρουσα μορφή, εξελίσσεται παράλληλα σε αυτή και "στρέφεται" προς το ΝΑ, στη νοητή σύνδεση με την τοποθεσία του κλασικού ναυαγίου. Όπως αναφέρθηκε ήδη, η πορεία κίνησης αναπτύσσεται σε μια καθαρή ευθεία γραμμή που στη συνέχεια της παρουσιάζονται μικρές παύσεις, δίνοντας την επιλογή στο χρήστη να επισκεφθεί ή όχι το κτίριο της πρότασης.

Κύριο μέριμνα κατά το σχεδιασμό αποτέλεσε η **ενότητα** της παρέμβασης με το φυσικό περιβάλλον μέσα στο οποίο την τοποθετούμε. Σε συνδυασμό με το εννοιολογικό εργαλείο που θέσαμε, οδηγηθήκαμε στη δημιουργία μιας παρέμβασης, κύριο χαρακτηριστικό της οποίας είναι η **διαδρομή**, μέσω απ' την οποία μπορεί κανείς να προσπελάσει διαδοχικά το κτίριο της πρότασης.

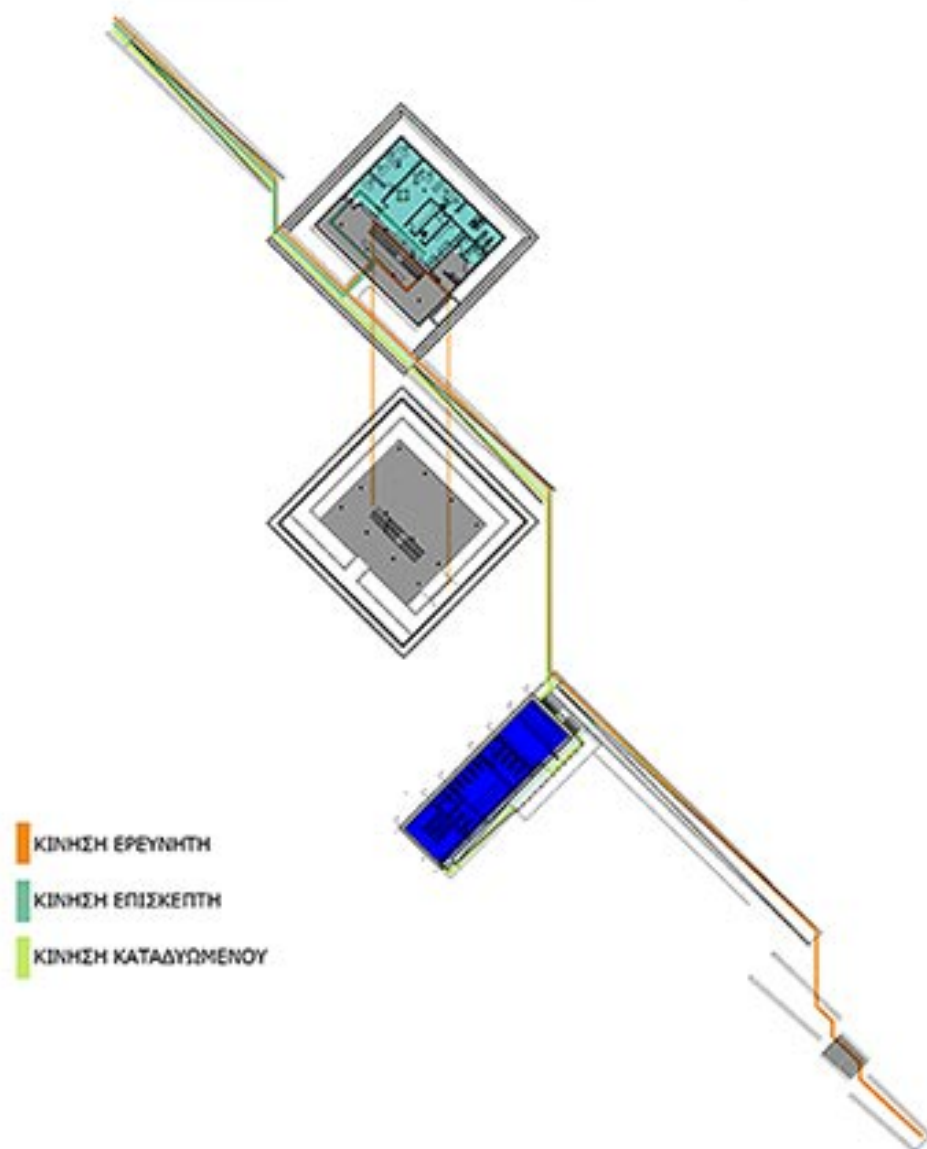

Αρχικά, οργανώσαμε τις λειτουργίες που θέλαμε να εξυπηρετεί η παρέμβαση ως σύνολο, και με βάση το στάδιο κατόδυσης ορίσαμε τη σειρά κατά την οποία θα πρέπει να τις συναντά ο επισκέπτης. Καταλήξαμε σε τρεις βασικές λειτουργίες: πληροφόρηση-έρευνα-εκπαίδευση, ο συνδυασμός των οποίων συμβάλλει στη εκπλήρωση της τέταρτης και σημαντικότερης, δηλαδή το να "εμπνεύσουμε" τους επισκέπτες ανεξαρτήτως υποβόθρου, να καταδυθούν.

Βασική προϋπόθεση για ένα κέντρο εναλίων αρχαιοτήτων το οποίο έχει ως σκοπό την ενημέρωση και την ανάδειξη των ναυαγίων της περιοχής, είναι να απευθύνεται στο **ΕΥΡΥ ΚΟΙΝΩ**, χωρίς να αποκλείει κανέναν. Έτσι σε συνδυασμό και με το λειτουργικό πρόγραμμα διαμορφώθηκαν 3 ομάδες χρηστών: ο καταδυόμενος αρχαιολόγος-ερευνητής, ο απλός επισκέπτης και τέλος το εξειδικευμένο ή καταδυτικό κοινό. Οι βασικές λειτουργίες του κέντρου αντιστοιχούν και σε μια ομάδα χρήστη. Οι λειτουργίες αλληλεπικαλύπτονται και αλληλοσυμπληρώνονται, όπως για παράδειγμα το καταδυτικό κέντρο που απευθύνεται τόσο στους πεπαιρωμένους ερευνητές και καταδυόμενους επισκέπτες, όσο και στον απλό χρήστη ο οποίος μπορεί να εκπαιδευτεί εκεί.

Όπως είναι εμφανές στα διπλά διαγράμματα, το μεγαλύτερο μέρος καταλαμβάνουν οι χρήσεις που αφορούν την έρευνα και την κατόδυση, καθώς αφενός αποτελούν τις πιο σημαντικές λειτουργίες σε ένα πάρκο επισκέψιμων ναυαγίων και αφετέρου, συνιστούν την ουσιαστική δραστηριότητα στην οποία καλούμε το σύνολο των επισκεπτών να συμμετάσχουν: να καταδυθούν και να δουν από κοντά το ναυάγιο. Αυτό δεν σημαίνει ότι η πληροφόρηση παίρνει δευτερεύοντα ρόλο, καθώς καμία απ' τις υπόλοιπες λειτουργίες δεν θα μπορούσε να σταθεί αυτοτελώς.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

-ΧΩΡΟΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΕΝΤΡΟΥ

Υποδοχή	11.4 m ²
Γραφεία (Λογιστής, Διεύθυνση)	21.6 m ²

-ΤΟΜΕΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Υποδοχή	20.9 m ²
Γραφεία Αρχαιολόγων (4)	21.5 m ²
Εργαστήριο	36 m ²
Βοηθ. Χώροι	18.7 m ²
Η/Μ Εγκαταστάσεις	8.6 m ²
Σύνολο	138.7 m²

ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ

Υποδοχή	102.4 m ²
Εκθεσιακός Χώρος	410.2 m ²
Βοηθ. Χώροι	12.8 m ²
Σύνολο	525.4 m²

ΚΑΤΑΔΥΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Υποδοχή	102.4 m ²
Ιατρείο	8 m ²
Αποδυτήριο	37.1 m ²
Χώροι Υγιεινής	6.3 m ²
Χώρος Εκπαίδευσης	27.1 m ²
Η/Μ Εγκαταστάσεις	13.2 m ²
Σύνολο	194.1 m²

Υπαιθριοί Χώροι 176 m²

Σύνολο 1034.2 m²

Η πορεία μέσα απ' τη συνολική παρέμβαση, χωρίζεται σε τέσσερις ενότητες που τις χαρακτηρίζουν διαδοχικά τα εξής: το φυσικό στοιχείο, η καθαρή γεωμετρία της εισόδου και τον κτηριακών όγκων, η γραμμική διαδρομή και η κορύφωση στο τέλος της πορείας.

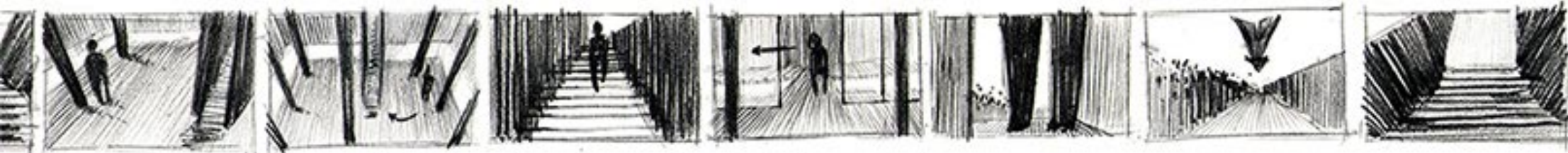
Ο επισκέπτης ξεκινά την πορεία του από το μικρό διαμορφωμένο πλάτωμα κοντά στο δρόμο, προσεγγίζοντας την αρχή της διαδρομής και έχοντας εποπτεία της περιοχής. Στο σημείο αυτό, βρίσκεται κανείς σε πιο ψηλή στάθμη από το από την υπόλοιπη σύνθεση, καθώς το κτίριο "κρύβεται" απ' τη φυσική τοπογραφία, αφήνοντας μόνο ένα μικρό μέρος του εμφανές, υποδεικνύοντας έτσι και τη συνέχεια της διαδρομής. Εισερχόμενος κανείς από τη κεντρική ράμπα-διαδρομή βρίσκεται εντός του περιμετρικού τοιχίου και αντικρίζει την είσοδο στο κέντρο επισκεπτών και ερευνών. Διασχίζοντας μια μικρή γέφυρα, ο επισκέπτης βρίσκεται στην υποδοχή του κέντρου. Ενώ οι περιμετρικές όψεις του τοιχίου δεν έχουν καθόλου ανοίγματα, οι όψεις του ισογείου διαμορφώνονται από εκτεταμένα υαλοστάσια, τα οποία ακιόζουν κάθετες, ξύλινες περσίδες. Η χρήση στο περιμετρικό τοίχο εμφανούς ακυροδέκτου δημιουργεί αντίθεση με τη διαφάνεια και τη χρήση πιο "μαλακών" υλικών εσωτερικά, διαμορφώνοντας μια σχέση κελύφους- πυρήνα. Ο δομικός κάρναβος του κυρίου όγκου του κτιρίου βρίσκεται σε υποχώρηση από τις όψεις, χωρίς να επιβάλει έτσι περιορισμούς στη διαμόρφωση τους. Το κυρίως κτίριο ονομακρύνεται από το περιμετρικό τοίχο, διαμορφώνοντας ένα κενό που δίνει την αίσθηση της αιώρησης του κτιρίου.

Στην προκείμενη στάθμη στεγάζεται κατά κύριο λόγο το ερευνητικό κέντρο, με χώρους γραφείων και εργαστηρίων για τέσσερις αρχαιολόγους και οι χώροι διοίκησης του κέντρου, με τους βοηθητικούς χώρους για το προσωπικό και τους επισκέπτες. Στη συνέχεια ο επισκέπτης κατευθύνεται προς το δεξιά και μέσω μιας κεντρικής, μεταλλικής και κλασικής εκατέρωθεν σκάλας κατεβαίνει στην υπόγεια στάθμη, που αποτελεί και τον κύριο εκθεσιακό χώρο του μουσείου. Ο χώρος αποκαλύπτεται συνολικά στον επισκέπτη στο τέλος της σκάλας, καθώς η θέαση εμποδίζεται από τα μεταλλικά πάνελ που καλύπτουν εκατέρωθεν το συνολικό ύψος της. Πρόκειται για ένα ημιυπόγειο, ελεύθερο χώρο με κυκλικά υποστυλώματα τα οποία μαζί με το γλυπτό όγκο της ελεύθερης σκάλας, αποτελούν τα μοναδικά στοιχεία οργάνωσης του χώρου. Βασικό χαρακτηριστικό είναι εδώ ο ήχος του νερού στη περιμετρική δεξαμενή και το περιορισμένο φως που φτάνει από την επιφάνεια διαθλωμένο στις αδρές επιφάνειες των τοιχίων και στην επιφάνεια του νερού.

Εδώ εκτίθενται ορισμένα αντικείμενα των ναυαγίων που έχουν ονομασθεί μαζί με τη σχετική πληροφόρηση για αυτά και τη γενικότερη περιοχή, όπως επίσης και η προβολή της απευθείας μέθοδου από την κάμερα που προβλέπεται να τοποθετηθεί στο κλασικό ναυάγιο. Η οργάνωση της έκθεσης είναι απολύτως ελεύθερη με κινητές προθήκες για το εκθέματα και με τη δυνατότητα άμεσης ανοδιομόρφωσης του χώρου για τη διοργάνωση ομιλιών και διαλέξεων.

Βγαίνοντας πάλι στην επιφάνεια, ο επισκέπτης βρίσκεται σε χαμηλότερη στάθμη από το φυσικό έδαφος, πλασιωμένος από δύο γραμμικά τοίχια που αναπόφευκτα δίνουν κατεύθυνση κίνησης και βλέμματος. Έχοντας συνεπώς γνώση του τι υπάρχει, ο επισκέπτης συνεχίζει προς το τέλος της τελετουργικής, γραμμικής πορείας για να αντικριεί το βυθό της θάλασσας. Η διαδρομή καταλήγει σε μια καθοδική κλίμακα που οδηγεί στο σημείο "υπό του μηδενός", την τομή με τη θάλασσα. Κατεβαίνοντας στο -2,00 μέτρο υπό της στάθμης της θάλασσας και προχωρώντας μεταξύ δύο ψηλών τοιχίων, αντικρίζει κανείς το βυθό. Η διαμόρφωση αποτελεί στην ουσία ένα παράθυρο στο πυθμένα της θάλασσας και χωρίς να επικεντρώνει σε κάτι συγκεκριμένο, εντείνει ακόμη περισσότερο την αίσθηση της απουσίας.

Στη συνέχεια ο επισκέπτης επιστρέφει με τον ίδιο τρόπο ή κατευθύνεται μέσω της παράλληλης διαδρομής στο καταδυτικό κέντρο. Ο επισκέπτης μπορεί να προσεγγίσει την είσοδο του με δύο τρόπους, ανάλογα με το αν επιλέξει τελικά να φτάσει ως την κατάληξη της κύριας διαδρομής. Την είσοδο στο κτίριο σηματοδοτεί μια μικρή πλατεια πάνω από το φυσικό ανάγλυφο και τη θάλασσα. Μπαίνοντας στο καταδυτικό κέντρο, βρίσκεται στο χώρο υποδοχής με το γκισέ πληροφοριών και ένα μικρό ιατρείο. Ο βασικός άξονας κίνησης διαμορφώνεται εδώ κατά μήκος της ανατολικής άψης, απ' τον οποίο έχει κανείς πρόσβαση στα αποδυτήρια και στο χώρο θεωρητικής εκπαίδευσης. Στο τέλος της ζώνης κίνησης διαμορφώνεται η έξοδος, απ' την οποία μέσω ράμπας ο χρήστης οδηγείται στο φυσικό έδαφος και τις πλατές αποβόθρες, οι οποίες αφενός σχηματίζουν προστατευμένο χώρο εκπαίδευσης σε φυσικό περιβάλλον και αφετέρου το σημείο αναχώρησης των καταδυομένων με σκάφος για τις τοποθεσίες των νουαγίων.

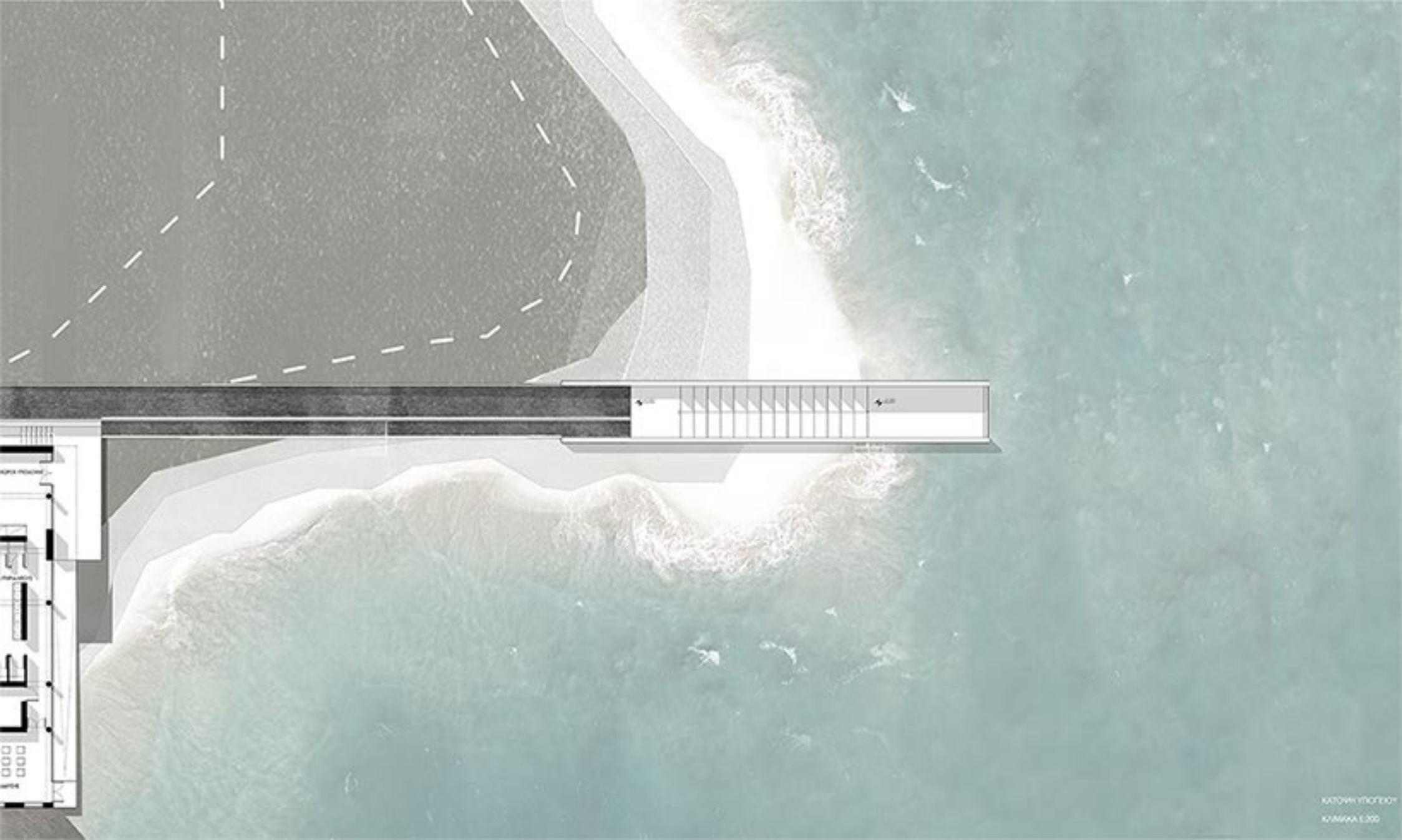
Εν κατακλείδι, ότι η πρόταση μας εκληρώνει τους αρχικούς μας στόχους. Πρόκειται για ένα κτίριο με αρχιτεκτονική υπόσταση και αξία το οποίο εντάσσεται στο περιβάλλον του χωρίς να το διαταράσσει. Μέσα από μια συστηρή, γεωμετρική μορφή, την ενσωμάτωση της έννοιας της απουσίας και τους χειρισμούς ως προς την τοπική παρέμβαση, θεωρούμε πως η πρόταση μας θα εξυψηρευόσε άριστα τις ανάγκες ενημέρωσης, ανόδειξης και επισκεψιμότητας των νουαγίων στην περιοχή των Β. Σποράδων, όπως και της περαιτέρω αρχαιολογικής έρευνας. Οι τελικοί χώροι ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις που θέσαμε αρχικά, καταλαμβάνοντας το ελάχιστο απαιτούμενο τετραγωνικό, χωρίς ωστόσο εκπώσεις στην ποιότητα και ατμόσφαιρα των χώρων, δίνοντας έτσι ένα αρμονικό αποτέλεσμα που εντάσσεται στην τοπική κλίμακα και δεν της επιβάλλεται. Απευθυνόμενοι τέλος, στο ευρύ κοινό κι όχι μόνο στο εξειδικευμένο, δημιουργούμε μια πρόταση- αισθητηριακή εμπειρία που μέσω της τελετουργικής μετάβασης στους χώρους, εσωτερικούς και εξωτερικούς, καλεί τον επισκέπτη να καταδυθεί και να δει από κοντά τον πλούτο των ελληνικών θαλασσών.

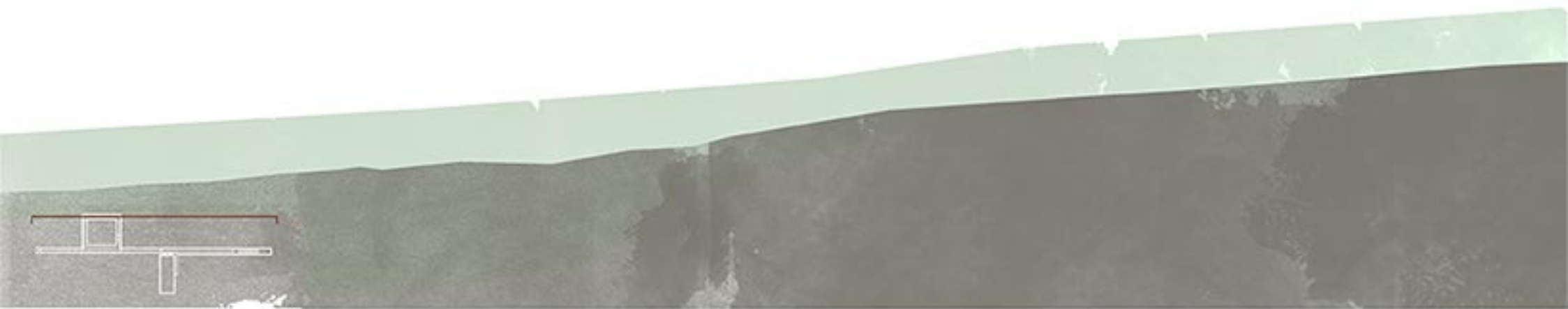

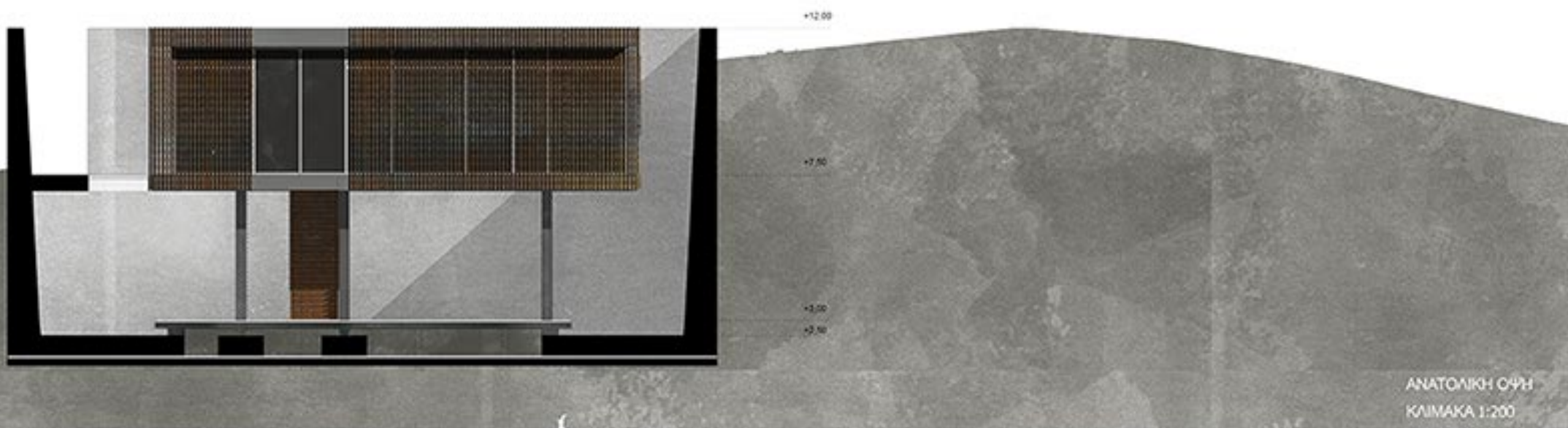
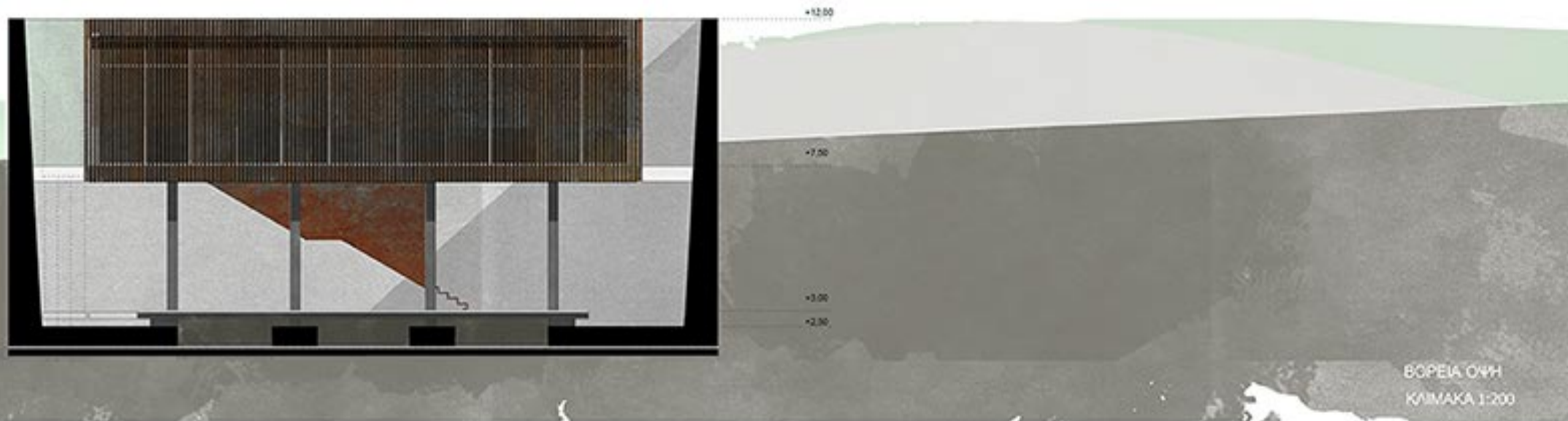

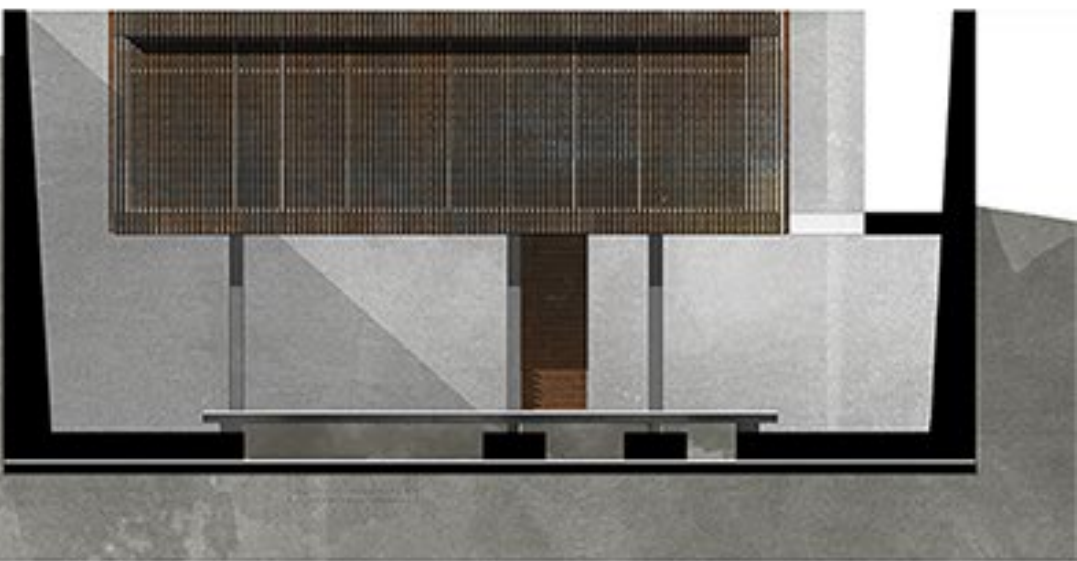
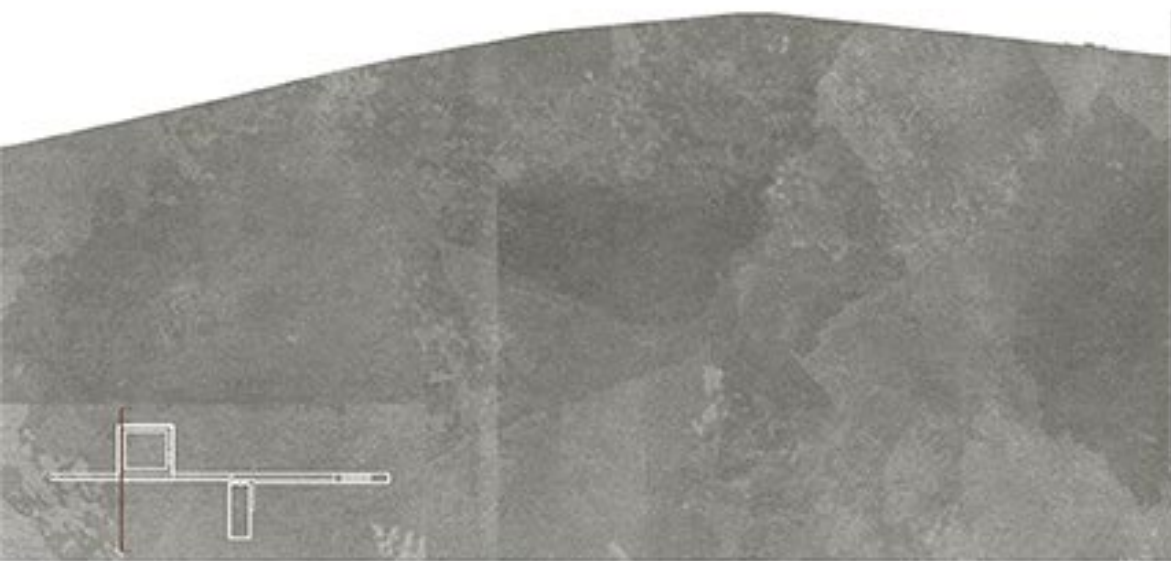
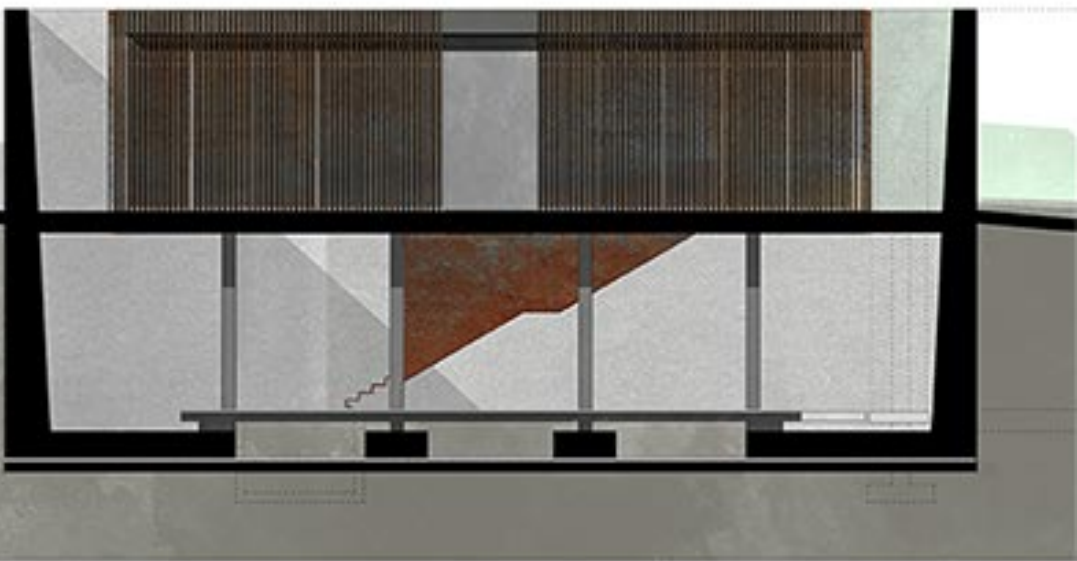
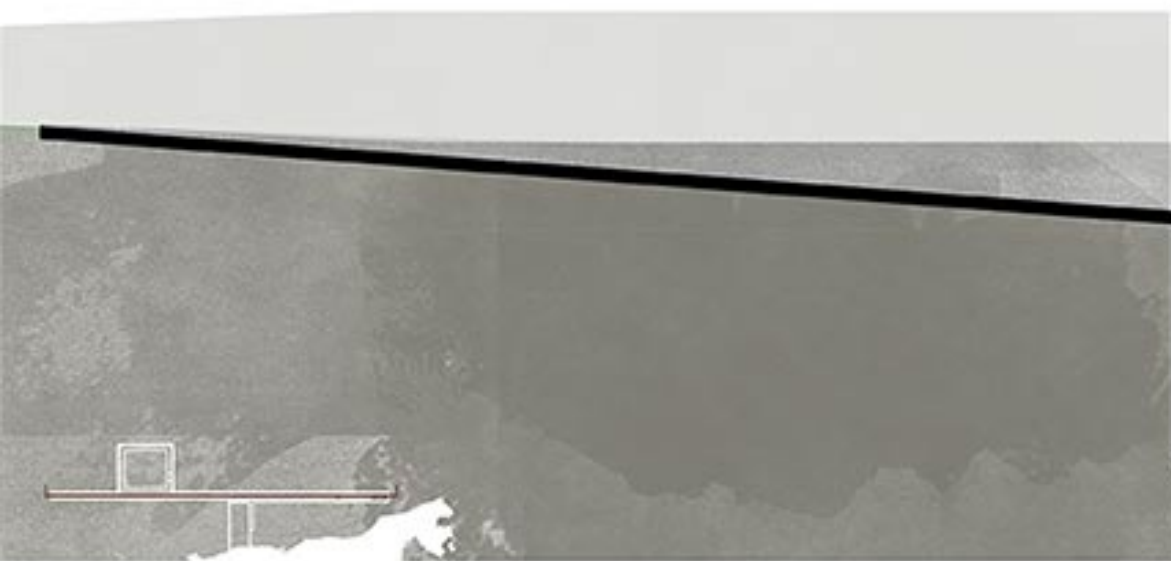

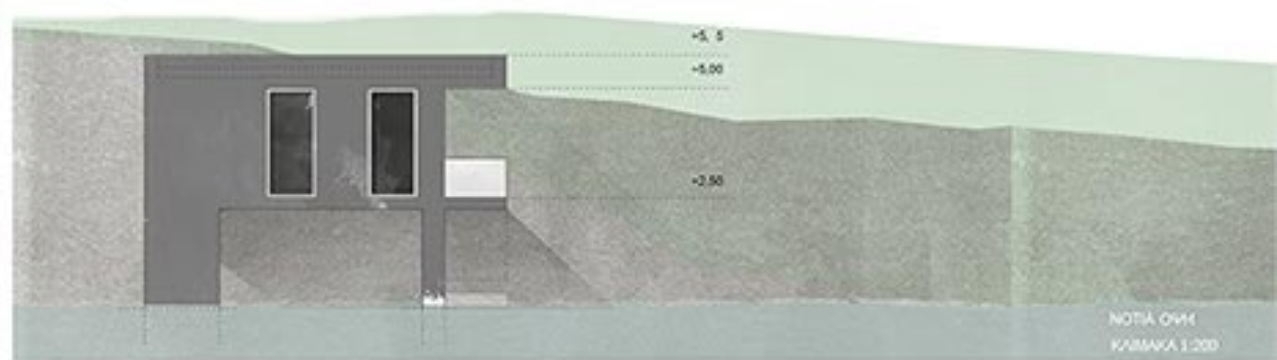
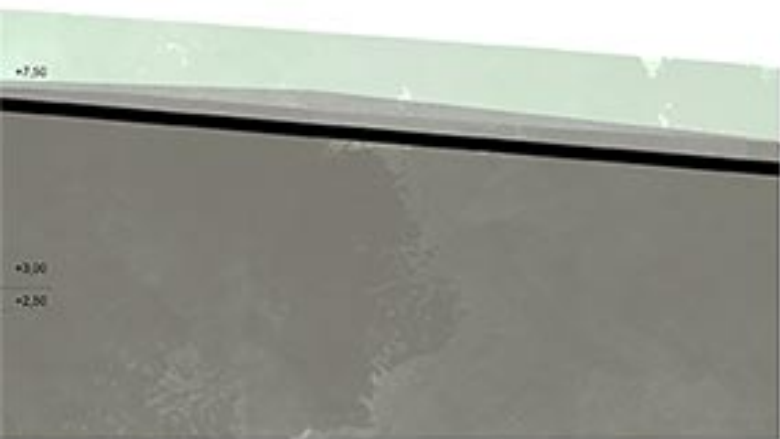

+12.00

+7.50

+3.00

+2.50

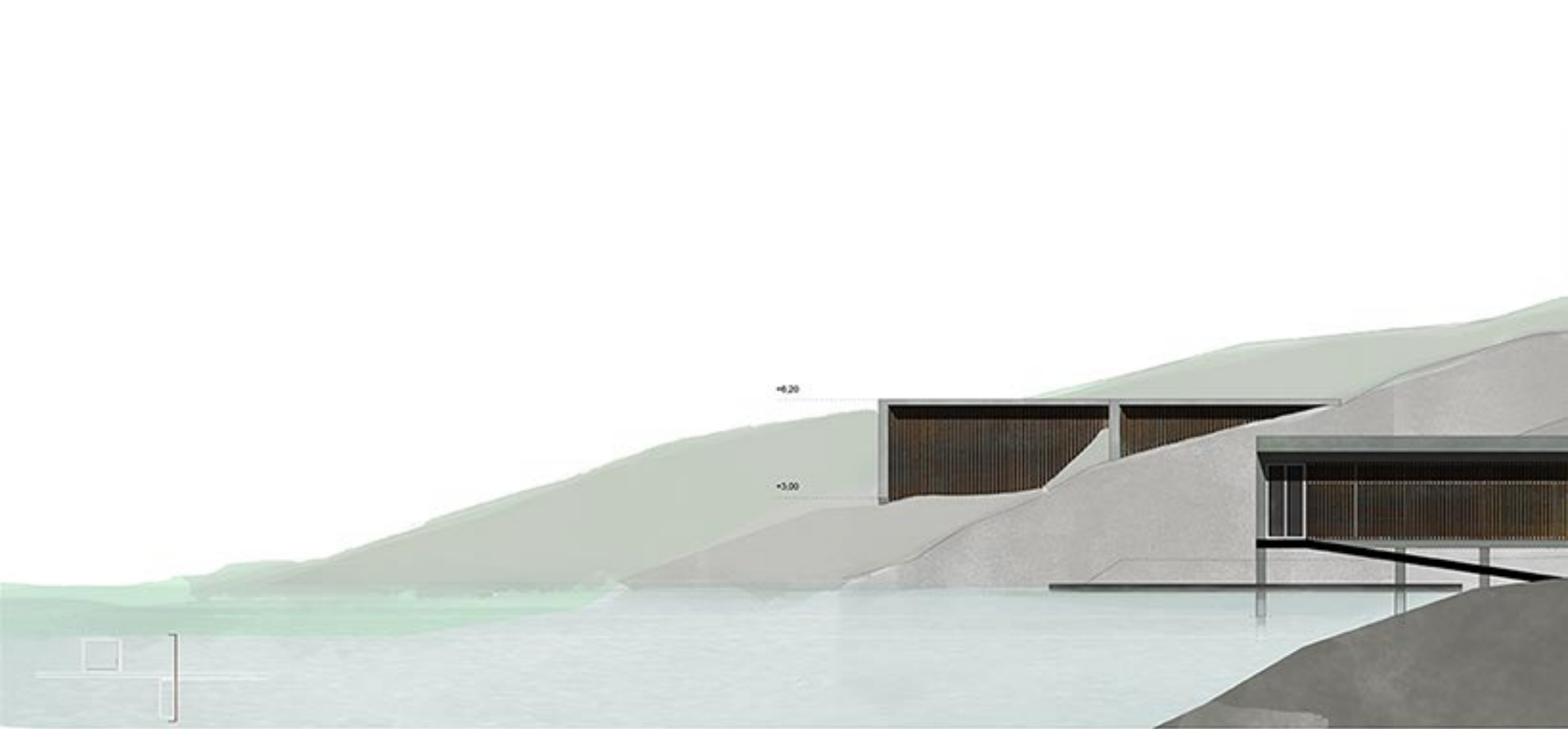
+12.00

+7.50

+3.00

+2.50

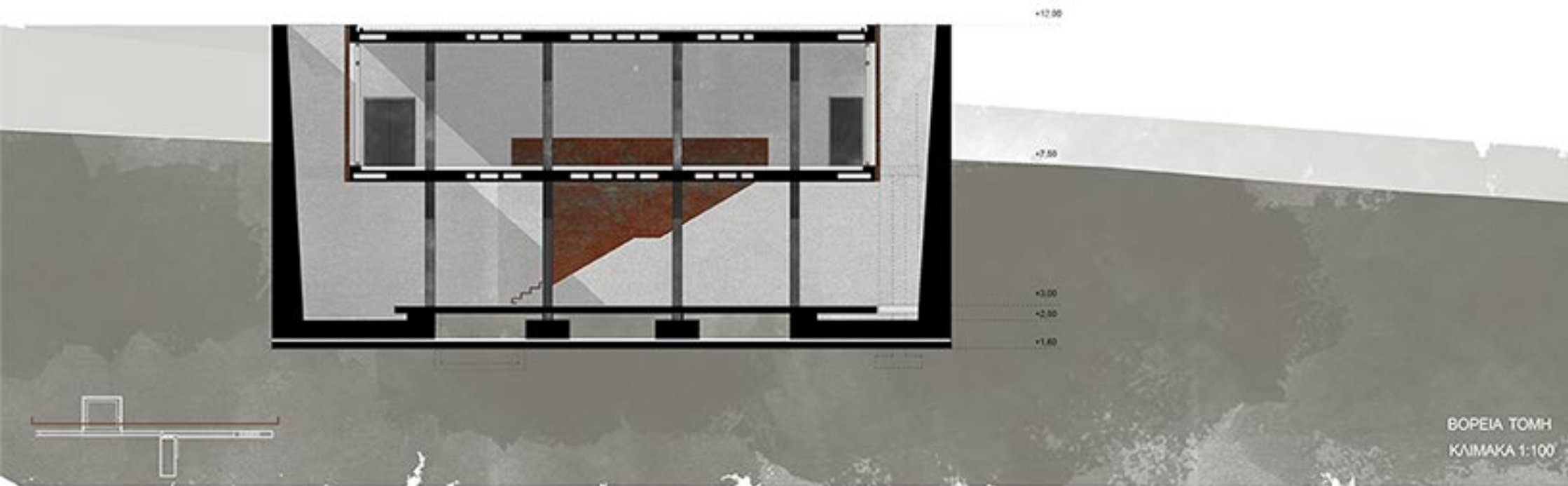

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:200

ΒΟΡΕΙΑ ΤΟΜΗ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

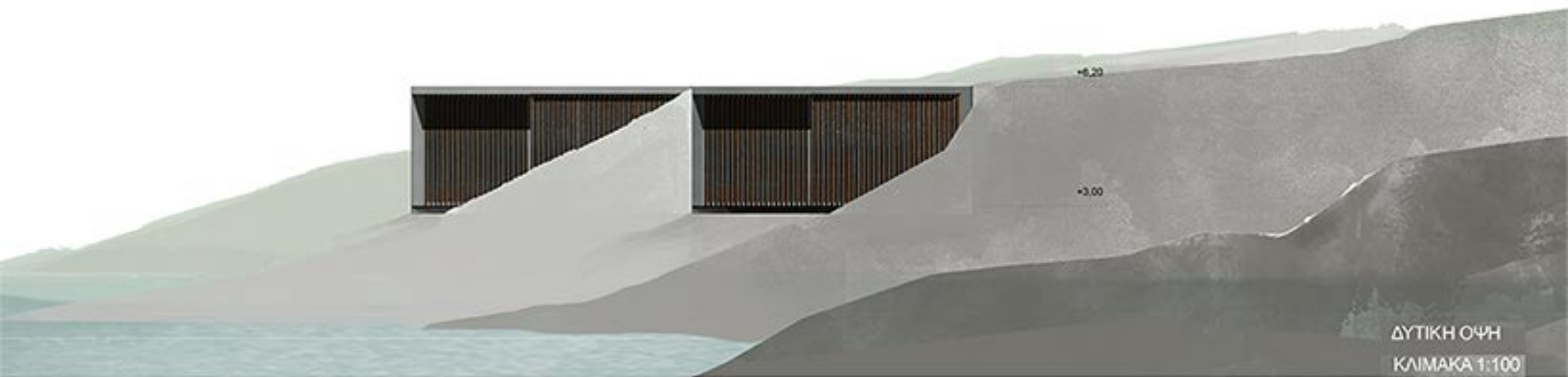

ΚΑΤΟΨΗ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

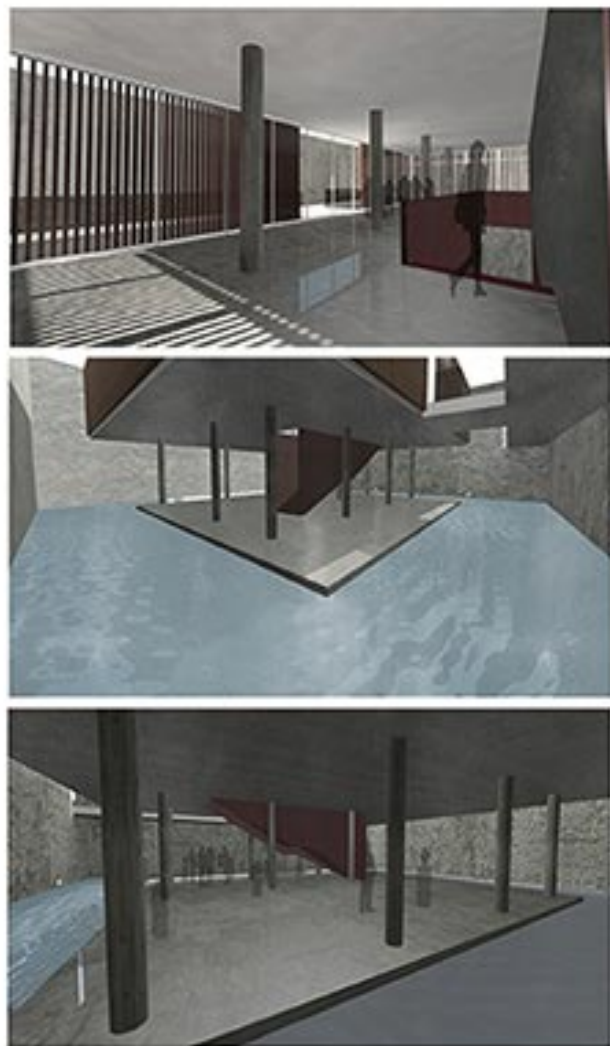

Βιβλιογραφία

Καλή Τζώρτζη, Ο χώρος στο μουσείο: η αρχιτεκτονική συναντά τη μουσειολογία, (2013), εκδόσεις Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς

Μουρίκης Κώστας, Άνω Μαγνητών νήσοι, (1997)

Eisenman Peter, *Moving arrows, eros*, (1968), εκδόσεις Cambridge

Νομοθεσία

N.23537/2003, (ΦΕΚ 621 Δ' /19.6.2003), Χαρακτηρισμός της χερσαίας και θαλάσσιας περιοχής των Βορείων Σποράδων ως Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου

N.3937/2011, (ΦΕΚ 60 Α' /31.3.2011), Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις

Λοιπές πηγές

Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου και Βορείων Σποράδων, Ε.Ο.Π.Α.Β.Σ., Πατητήρι Αλόννησος

Εισαγωγική Περίληψη – επιχειρησιακού Σχεδίου για την Κατοσκαυτή Υποβρυχίων Μουσείων & Κατοσκαυτικών Πάρκων στις Ν.Σποράδες & στον Δ. Παγασητικό Περιφερειακό, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (Π.Ε.Π.) Θεσσαλίας 2007-2013, Atlantis Συμβουλευτική, Αθήνα

Πηγές από το διαδίκτυο

3six0, (2009), Presence & Absence: Carlo Scarpa, Querini Stampalia, & Water, διαθέσιμο στο διαδίκτυο <http://3six0.com/thoughts/presence-absence-carlo-scarpa-querini-stampalia-water/>

ArchDaily, (2014), The House of the Infinite / Alberto Campo Baeza, διαθέσιμο στο διαδίκτυο <http://www.archdaily.com/529098/the-house-of-the-infinite-alberto-campo-baeza>

ArchDaily, (2016), Peter Zumthor's Therme Vals Through the Lens of Fernando Guerra, διαθέσιμο στο διαδίκτυο <http://www.archdaily.com/798360/peter-zumthors-therme-vals-through-the-lens-of-fernando-guerra>

ArchDaily, (2017), The Noble Simplicity of Peter Zumthor's Allmannajuvet Zinc Mine Museum, διαθέσιμο στο διαδίκτυο <http://www.archdaily.com/803691/the-noble-simplicity-of-peter-zumthors-allmannajuvet-zinc-mine-museum>

ArchDaily, (2017), Rural House / RCR Arquitectes, διαθέσιμο στο διαδίκτυο <http://www.archdaily.com/635710/rural-house-rcr-arquitectes>

Architecturaldigest, (2015), The Surprising Ways These Buildings Let in Light Without Traditional Windows, διαθέσιμο στο διαδίκτυο <http://www.architecturaldigest.com/gallery/innovative-building-facades/all>

Architonic, (2006), Facade Design by EQUITONE, διαθέσιμο στο διαδίκτυο <https://www.architonic.com/en/product/equitone-equitone-ectiva-facade-design/1299194>

Dezeen, (2009), Slit House by EASTERN Design Office, διαθέσιμο στο διαδίκτυο, <https://www.dezeen.com/2009/10/10/slit-house-by-eastern-design-office/>

lensculture, Presence-Absence in Architecture, Carlo Cafferini, διαθέσιμο στο διαδίκτυο <https://www.lensculture.com/projects/95906-presence-absence-in-architecture>

Prosvasi, (2008), Κανονισμός 61.Η για την Πρόσβαση των ΑμεΑ στα κτίρια, διαθέσιμο στο διαδίκτυο <http://prosvasi.blogspot.gr/>